

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Ligji Nr. 05/L-084

PËR RREGULLATORIN E ENERGJISË

Kuvendi i Republikës së Kosovës;

Në bazë të nenit 65 (1) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës,

Miraton:

LIGJ PËR RREGULLATORIN E ENERGJISË

KAPITULLI I
DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1
Qëllimi

1. Ky ligj përcakton kompetencat, detyrat dhe funksionet e Zyrës së Rregullatorit për Energji, përfshirë kushtet për dhënien e licencave për kryerjen e aktiviteteve në fushën e energjisë, certifikimin e aktiviteteve të operatorëve të transmetimit në sektorin e energjisë procedurat për dhënien e autorizimeve për ndërtimin e kapaciteteve të reja prodhuese, krijimin dhe funksionimin efikas të tregjeve konkurruese të energjisë, mbrojtjen e konsumatorit, si dhe kriteret për rregullimin e tarifave dhe kushtet për furnizim me energji.

2. Ky Ligj është pjesërisht në përputhje me Direktiven 2009/72/EC, lidhur me rregullat e përbashkëta për tregun e brendshëm të energjisë elektrike, Rregulloren Nr.714/2009/EC, për kushtet për qasje në rrjetin për shërbimet ndërkuftare të energjisë elektrike, Direktiven Nr. 2009/73/EC për rregullat e përbashkëta për tregun e brendshëm të gazit natyror, Rregulloren Nr. 715/2009/EC për kushtet e qasjes në rrjetet e transmetimit të gazit natyror dhe Direktivën Nr. 2009/28/EC lidhur me promovimin e përdorimit të energjisë nga burimet e ripërtërtishme.

Neni 2 Fushëveprimi

Dispozitat e këtij ligji zbatohen nga Rregullatori e cila ushtron kompetencat e agjencisë së pavarur si pjesë e institucioneve të Republikës së Kosovës, në pajtim me legjislacionin në fuqi, përveç nëse në mënyrë specifike parashihet ndryshe.

Neni 3 Përkufizimet

1. Termat e përdorura në këtë ligj kanë këtë kuptim:

1.1. **Bord** - Bordi i Zyrës së Rregullatorit për Energji, ashtu siç është përcaktuar në Kapitullin II të këtij Ligji;

1.2. **Bord i Rregullatorëve të Komunitetit të Energjisë** - bordi i agjencive rregullatore të Palëve Nënshkruese të Traktatit të Komunitetit të Energjisë;

1.3. **Bashkëprodhim** – procesin e prodhimit të njëkohshëm të energjisë elektrike dhe energjisë termike nga një burim energjetik;

1.4. **Energji termike** - energji për ngrohjen/ftohjen e hapësirave, ngrohjen e ujit sanitar dhe ujit industrial, që transportohet dhe shpërndahet përmes ujit, avullit, ose gazrave, e përfituar nga stabilimentet e energjisë termike, duke përdorur lëndët djegëse, burimet gjeotermale, energjinë solare, energjinë termike të pashfrytëzuar, me të cilën furnizohen konsumatorët përmes sistemeve qendrore të energjisë termike;

1.5. **Eksport i deklaruar** – dispeçimi i energjisë elektrike në një Palë Kontraktuese, në bazë të një marrëveshjeje kontraktuale, në kuptimin që pranimi i njëkohshëm korrespondues (importi i deklaruar) i energjisë elektrike të ndodhë në një Palë Kontraktuese tjetër apo një vend të tretë;

1.6. **Furnizimi i garantuar** - Furnizimi i përkohshëm për konsumatorët fundorë, në rastet e përcaktuara në këtë ligj dhe Ligjin për Energjinë Elektrike, të cilëve u sigurohet furnizim i përkohshëm brenda kufijve të përcaktuar me këtë ligj dhe Ligjin për Energjinë Elektrike;

1.7. **Gjeneratorët në rrjetin e shpërndarjes** – pajisje për prodhimin e energjisë, të lidhura në rrjetin e shpërndarjes;

1.8. **Interkonektor** - pajisje që shfrytëzohen për të lidhur sistemet e energjisë elektrike;

1.9. **Import i deklaruar** - pranimi i energjisë elektrike nga një Palë Kontraktuese apo një vend i tretë, njëkohësisht me dispeçimin e energjisë elektrike (eksporti i deklaruar) në një Palë Kontraktuese tjetër;

1.10. **Informata konfidenciale** - të dhëna, dokumente apo informacione të tjera, komerciale apo teknike, që kanë të bëjnë me dizajnin, rehabilitimin, sigurinë, veprimin, mirëmbajtjen dhe financimin e aktivitete të energjisë që nuk janë më në domenin publik dhe që shpallja e tyre mund t'i vë në rrezik interesat komerciale të aplikuesve apo të të licencuarve;

1.11. **Konsumator** – blerës me shumicë ose konsumator fundor i energjisë elektrike;

1.12. **Konsumator me shumicë (tregtar)** - person fizik ose juridik që blenë energji elektrike me qëllim të rishitjes brenda apo jashtë sistemit në të cilin është themeluar;

1.13. **Konsumator fundor** – konsumatorët që blejnë energji elektrike për përdorim vetanak;

1.14. **Konsumator familjar** – konsumator i energjisë që blen energji për konsum vetanak për ekonominë e vet familjare, duke mos e përfshirë veprimtarinë komerciale apo profesionale. Për objektet që shërbejnë për qëllime fetare aplikohen tarifatat e konsumatorve familjar;

1.15. **Konsumator në nevojë** - konsumator familjar që kualifikohet për mbrojtje apo asistencë sipas rregullave dhe kriterëve të përcaktuara nga Ministria përgjegjëse për mirëqenie sociale, të përcaktuar në Ligjin për Energji Elektrike dhe Ligjin për Gazin Natyror;

1.16. **Konsumator jofamiljar** - person fizik a juridik që blen energji elektrike të cilën nuk e shfrytëzon për nevoja të veta familjare, e ku përfshihen edhe prodhuesit dhe blerësit me shumicë;

1.17. **Procedurat e tenderimit** - procedura përmes të cilës kushtet shtesë të planifikimit dhe kapacitetet zëvendësuese mbulohen nga furnizimet, nga kapacitetet e reja apo ekzistuese të prodhimit;

1.18. **Rregullat e zgjidhjes së kontesteve** - rregulla të përcaktuara nga Rregullatori në pajtim me këtë ligj, që paraqesin bazën për zgjidhjen e kontesteve në sektorin e energjisë;

1.19. **Rregullat** - akte të cilat hartohen dhe lëshohen nga Zyra e Rregullatorit për Energji;

1.20. **Rrjedha ndërkufitare** – rrjedhat fizike të energjisë nëpër linjat ndërkufitare si rezultat i aktiviteteve të ndërmarrjeve të energjisë elektrike ose të gjeneratorëve të palëve të treta, blerësve ose tregtarëve jashtë Kosovës;

1.21. **Siguria** - siguria e furnizimit dhe ofrimit të energjisë dhe siguria teknike e tyre;

1.22. **Sekretariati i Komunitetit të Energjisë (ECS)** - institucioni që siguron mbështetje administrative për Këshillin Ministror, Grupin e Nivelit të Lartë të Përheshëm, Bordit Rregullator dhe Forumet, në udhëheqjen e procesit të zhvillimit të Komunitetit të Enërgjisë;

1.23. Zyra e Rregullatorit për Energji - (në tekstin e mëtejshëm: Rregullatori) – është agjenci e pavarur në sektorin e energjisë, e themeluar me ligjin për Rregullatorin e Energjisë.

2. Termat tjera të përdorura në këtë ligj, kanë kuptimin e njëjtë si në Ligjin për Energjinë Elektrike, Ligjin për Energjinë, Ligjin për Gazin Natyror dhe Ligjin për Energji Termike.

KAPITULLI II ORGANIZIMI, FUNKSIONI DHE SELIA E RREGULLATORIT

Neni 4 Pavarësia, baza ligjore dhe selia

1. Rregullatori është agjenci e pavarur dhe e ndarë në aspektin ligjor e funksional nga çdo person tjetër fizik a juridik.
2. Bordi dhe personeli i Rregullatorit duhet të veprojnë të pavarur nga interesat e tregut.
3. Bordi dhe personeli i Rregullatorit duhet të mos kërkojnë e të mos marrin udhëzime nga asnjë subjekt qeveritar apo nga ndonjë ndërmarrje tjetër publike apo private gjatë kryerjes së detyrës. Kjo kërkesë nuk e paragjykon bashkëpunimin e ngushtë, sipas nevojës, me autoritetet e tjera relevante apo ndaj udhëzimeve të përgjithshme për politikatat të lëshuara nga Qeveria të cilat nuk ndërlidhen me detyrat dhe kompetencat e Rregullatorit.
4. Rregullatori kryen funksionin dhe detyrat e veta të përcaktuara sipas këtij Ligji dhe sipas ligjeve të tjera të sektorit të energjisë.
5. Selia e Rregullatorit është në Prishtinë.

Neni 5 Bordi, emërimi, dhe përbërja

1. Rregullatori udhëhiqet nga Bordi i tij, i përbërë prej pesë (5) anëtarësh, njëri prej të cilëve zgjidhet kryesues. Kryesuesi dhe anëtarët e Bordit emërohen nga Kuvendi i Republikës së Kosovës.
2. Brenda gjashtëdhjetë (60) ditësh para kalimit të mandatit të anëtarit të Bordit të Zyrës së Rregullatorit për Energji apo pas shpalljes së vendit të lirë për arsye të tjera, Ministria përkatëse për sektorin e energjisë (në tekstin e mëtejshëm Ministria) bën shpalljen publike, brenda një periudhe jo më të shkurtër se afati i përcaktuar me ligj. Ministria e udhëheq procedurën për emërimin e kandidatëve për anëtarë të Bordit me rastin e shpalljes së konkursit publik. Në konkurs theksohen kriteret për zgjedhjen e kryesuesit dhe anëtarëve të Bordit, afati për konkurrim dhe dokumentet e nevojshme për konkurrim. Qeveria, pas pranimit të dosjes së aplikantëve, ia dërgon Kuvendit së paku dy (2) kandidatë për një pozitë të lirë.

3. Duke u bazuar në Rregulloren e Punës së Kuvendit, për secilën pozitë përkatëse të Bordit Kuvendi zgjedh me votim të fshehtë njërin nga kandidatët e propozuar. Zgjedhja konsiderohet e vlefshme kur votojnë më shumë se gjysma e deputetëve të Kuvendit dhe kur kandidati për atë pozitë e merr shumicën e votave të deputetëve të Kuvendit të cilët kanë marrë pjesë në votim.

4. Mandati i secilit anëtar të Bordit është pesëvjeçar, me mundësi emërimi edhe për një mandat tjetër në vazhdim. Mandati i secilit anëtar të Bordit fillon nga data e emërimit nga Kuvendi i Republikës së Kosovës. Data e përfundimit të mandatit të anëtarëve të Bordit nuk mund të jetë e njëjtë për të gjithë anëtarët e tij.

5. Nëse vendi i anëtarit të Bordit mbetet i lirë, anëtari i ri i Bordit emërohet me mandat pesëvjeçar, përveç nëse vendi është liruar për shkak të vdekjes, të dorëheqjes ose të shkarkimit të një anëtari të mëparshëm para përfundimit të mandatit të tij/saj. Në raste të kështilla anëtari i ri do të shërbejë deri në përfundim të mandatit të anëtarit të mëparshëm. Anëtari i ri mund të riemërohet për një mandat shtesë pesëvjeçar pas përfundimit të pjesës së mbetur të mandatit të anëtarit të mëparshëm.

6. Anëtarët e Bordit të Rregullatorit të cilët riemërohen në pozitën e tyre sipas këtij Ligji, do të shërbejnë në pozitën e anëtarit të Bordit deri në përfundim të mandatit të tyre aktual, mirëpo nuk mund të riemërohen përsëri.

7. Anëtarët e Bordit të Rregullatorit, të cilët emërohen në Bord sipas këtij ligji dhe ata të cilët në datën e hyrjes në fuqi të këtij Ligji janë duke e shërbyer mandatin e tyre të parë, do të shërbejnë në pozitën e anëtarit të Bordit deri në përfundimin e atij mandati dhe mund të riemërohen një herë.

8. Pas hyrjes në fuqi të këtij Ligji, anëtarët aktualë të Bordit, duke e përfshirë edhe Kryesuesin, vazhdojnë t'i kryejnë funksionet e tyre deri në përfundim të mandatit të tyre të rregullt, në pajtim me periudhën e paraparë në emërimin e tyre.

Neni 6 **Anëtarët e Bordit**

1. Anëtarët e Bordit duhet të jenë shtetas të Republikës së Kosovës me vendbanim të përhershëm në Kosovë. Secili anëtar i Bordit do të jetë në marrëdhënie të rregullt pune në Rregullator dhe me orar të plotë.

2. Anëtari i Bordit duhet t'i plotësojë këto kushte:

2.1. të ketë diplomë universitare në fushën teknike, të ekonomisë apo të drejtësisë nga një institucion i akredituar i arsimit të lartë;

2.2. t'i ketë së paku dhjetë (10) vjet përvojë pune në sektorin e energjisë;

2.3. të mos ketë dosje të hapur të hetimeve apo dosje të mëhershme të dënimit për veprë penale apo të aktiviteteve që mund të vënë në dyshim sinqeritetin, integritetin apo kompetencën e tij;

2.4. Kryesuesi i Bordit, përveç që duhet t'i ketë së paku dhjetë (10) vjet përvojë pune në sektorin e energjisë, prej tyre pesë vjet duhet t'i ketë përvojë në menaxhim në fushën e energjisë.

3. Anëtarit të Bordit gjatë mandatit të tij në këtë pozitë nuk i lejohet:

3.1. të jetë zyrtar qeveritar;

3.2. të jetë pjesë e strukturave të një partie politike;

3.3. të jetë vetë, ta ketë bashkëshortin/en apo ndonjë të afërm të familjes së ngushtë në cilësinë e aksionarit, partnerit, pronarit ose menaxherit në një ndërmarrje të energjisë që i nënshtrohet këtij Ligji, apo në një ndërmarrje vartëse apo në një filial të një ndërmarrjeje të energjisë;

3.4. të kryejë çfarëdo pune për ndonjë ndërmarrje të energjisë që i nënshtrohet këtij Ligji, apo për ndonjë ndërmarrje vartëse, apo për ndonjë filial të një ndërmarrjeje të energjisë;

3.5. të mbajë një pozitë tjetër në kuadër të Rregullatorit;

3.6. të kryejë një aktivitet tjetër që mund të rezultojë në konflikt interesi sipas Kodit të Etikës Profesionale të hartuar dhe të miratuar nga Rregullatori, apo sipas ligjeve përkatëse.

Neni 7

Shkarkimi, përfundimi i mandatit të anëtarëve të Bordit

1. Kuvendi i Republikës së Kosovës mund ta shkarkojë një anëtar të Bordit para përfundimit të mandatit të tij/saj në rastet kur:

1.1. është i dënuar me burg për vepër penale;

1.2. nuk është në gjendje shëndetësore t'i kryejë detyrat e tij/saj për më shumë se tre (3) muaj me radhë;

1.3. bën shkelje të Kodit të Etikës Profesionale të nxjerrë sipas këtij ligji;

1.4. i shkel kushtet e përcaktuara në nenet 6.3 dhe 10.3 të këtij Ligji;

1.5. për çfarëdo arsyeje nuk merr pjesë në më shumë se pesë (5) mbledhje të njëpasnjëshme.

2. Në rast se një anëtar i Bordit shkarkohet në pajtim me dispozitat e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, anëtari i ri emërohet në pajtim me nenet 5 dhe 6 të këtij Ligji.

3. Mandati i Kryesuesit dhe Anëtarëve të Bordit pushon me Vendimin e marrë nga Kuvendi i Republikës së Kosovës, pas propozimit të Qeverisë së Republikës së Kosovës.

4. Mandati i Kryesuesit ose i anëtarit të Bordit përfundon edhe në këto raste:

4.1. kur ofron dorëheqje;

4.2. me arritjen e moshës së pensionimit.

Neni 8

Statusi dhe pagat e anëtarëve të Bordit dhe personelit

1. Paga e Kryesuesit dhe anëtarëve të Bordit përcaktohet nga Kuvendi deri në nxjerrjen e Ligjit pëkatës për pagat e funksionarve të lartë publik.

2. Pagat dhe shtesat e personelit të Rregullatorit i cakton Bordi, duke marr parasysh nivelin e pagave në sektorin që e rregullon.

3. Për një periudhë njëvjeçare pas mbarimit të mandatit si anëtar i Bordit, ish-anëtarit i ndalohet të paraqitet para Bordit në emër të një ndërmarrjeje për energji, të licencuar në bazë të këtij ligji, apo të një subjekti që kontrollohet në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë nga një ndërmarrje e licencuar.

4. Gjatë shërbimit si anëtar i Bordit, asnjë anëtar nuk ka të drejtë për fillim të negociatave apo të përfshihet në negociata në lidhje me punësimin e tij/saj apo me ofrim të konsulencës nga ai/ajo, me asnjë ndërmarrje të energjisë të licencuar sipas këtij ligji, apo me ndonjë subjekt që kontrollohet në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë nga një ndërmarrje e licencuar.

5. Asnjë ndërmarrje e energjisë e licencuar sipas këtij ligji, si dhe asnjë subjekt që kontrollohet në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë nga një ndërmarrje e licencuar, nuk ka të drejtë të fillojë negociata apo të përfshihet në negociata në lidhje me punësimin apo me shfrytëzimin e shërbimeve konsulente të asnjë anëtari të Bordit. Kompania energjetike e licencuar që hyn në negociata, të cilat janë shkelje të këtij paragrafi, do të konsiderohet se është duke e shkelur licencën e vet dhe do të trajtohet përkitazi nga Rregullatori.

Neni 9

Detyrat kryesore të Bordit të Rregullatorit

1. Përveç përgjegjësive të përcaktuara me këtë ligj, Bordi i Rregullatorit:

1.1. miraton politikat rregullative dhe operacionale Rregullatorit;

1.2. organizon dhe mbikëqyrë punën e Rregullatorit;

1.3. mbikëqyrë zbatimin e buxhetit dhe menaxhimin financiar të Rregullatorit dhe miraton raportet dhe deklaratat financiare të saj;

1.4. organizon procedurat e rekrutimit dhe mbikëqyrë punën e personelit të punësuar nga Rregullatori;

1.5. miraton nivelet e kompensimit dhe kushtet tjera të punësimit, për të punësuarit e Rregullatorit;

1.6. harton dhe miraton Kodin e Etikës Profesionale për anëtarët dhe personelin e Rregullatorit;

1.7. harton dhe miraton akte nënligjore që janë të nevojshme për zbatimin e këtij ligji.

2. Kryesuesi i Bordit përfaqëson Rregullatorin para palëve të treta.

3. Bordi përgatit dhe miraton rregullat që administrojnë aktivitetin e Rregullatorit, përfshirë strukturën e zyrës, procedurat për punësimin e personelit, si dhe çështjet që kanë të bëjnë me organizimin e punës.

4. Rregullat gjithashtu mund të përcaktojnë procedurat për punësimin e personelit në bazë të kontratave për një periudhë kohore të përcaktuar me Ligjin e Punës në Kosovë.

5. Rregullat gjithashtu përcaktojnë kërkesat dhe procedurat për auditimin publik të jashtëm dhe të pavarur të aktiviteteve dhe funksioneve si dhe raportit financiar për financimin e aktiviteteve të Rregullatorit.

Neni 10 **Raporti Vjetor**

1. Kryesuesi i Bordit të Rregullatorit ia dërgon Kuvendit të Republikës së Kosovës çdo vit raportin vjetor, jo më vonë se tre (3) muaj pas mbylljes së vitit kalendarik. Raporti bëhet publik dhe duhet të përfshijë së paku:

1.1. analizën e zhvillimeve brenda fushëveprimit të funksioneve, detyrave dhe kompetencave të Rregullatorit, duke përfshirë në veçanti rezultatet e monitorimit mbi zhvillimet e konkurrencës dhe transparencës në tregjet e energjisë në Kosovë;

1.2. përmbledhjen e të gjitha vendimeve individuale të ndërmarra dhe vendimet mbi zgjidhjen e kontesteve dhe procedurat përmbare të ndërmarra nga Rregullatori gjatë vitit paraprak;

1.3. të dhënat mbi licencimin dhe aktivitetet tjera rregullative gjatë vitit paraprak;

1.4. raportin e audituar financiar të Rregullatorit për vitin paraprak, përfshirë këtu shumën e të hyrave të mbledhura nga Rregullatori si dhe shpenzimet e bëra sipas nenit 20 dhe 23 të këtij ligji; dhe

1.5. informatat tjera që mund t'i kërkojë Kuvendi i Republikës së Kosovës.

2. Kuvendi i Republikës së Kosovës përmes Komisionit përgjegjës funksional sa herë ta shohë të nevojshme mund të kërkojë që kryesuesi i Bordit të raportojë para tij .

3. Kuvendi i Kosovës mund të nisë procedurën për shkarkimin e kryetarit dhe anëtarëve të Bordit të Rregullatorit kur pas dy (2) vjetëve të njëpasnjëshme të rishikimit të performancës së ZRRE-së, Komisioni Funkcional gjen se:

3.1. Rregullatori nuk ka arritur të dëshmoj se plotësisht dhe në mënyrë aktive ka zbatuar funksionet dhe detyrat sipas ligjeve që rregullojnë sektorin e energjisë në Kosovë, dhe

3.2. dështimi i tillë i zbatimit ka dëmtuar seriozisht rregullimin efikas, efektiv, të pavarur të sektorit të energjisë.

Neni 11 Konsulenca

Rregullatori mund të angazhojë, sipas nevojës, konsulencë profesionale, gjatë ushtrimit të detyrave dhe funksioneve të saj. Nëse konsulentët e angazhuar do të paguhen nga buxheti i Rregullatorit, atëherë angazhimi bëhet në pajtim me Ligjin për Prokurimin Publik.

Neni 12 Informatat që kërkon Rregullatori

1. Rregullatori ka të drejtë të kërkojë nga secila ndërmarrje për energji apo autoritet publik çdo informatë, të dhënë dhe dokument, përfshirë llogaritë dhe të gjitha informatat tjera financiare dhe të kontabilitetit, përfshirë edhe informacionet konfidenciale, të nevojshme për përmbushjen e funksioneve dhe detyrave të saj, në pajtim me këtë ligj dhe ligjet tjera përkatëse.

2. Rregullatori merr vendim të prerë në rast se një material specifik i pranuar përbën informacion konfidencial në pajtim me rregullat e nxjerra nga kjo zyrë.

3. Informacionet e mbledhura që përbëjnë informacion konfidencial trajtohen në pajtim me Ligjin për Qasjen në Dokumente Publike.

4. Rregullatori ia siguron Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë apo institucionit tjetër kompetent, të gjitha informatat mbi rrjedhat ndërkufitare të energjisë elektrike që mund të kërkojnë sipas kushteve të marrëveshjeve në fuqi, apo obligimeve në kontekst të Komunitetit të Energjisë.

Neni 13 Obligimi për bashkëpunim

1. Të gjitha autoritetet publike dhe [jet e energjisë, obligohen të bashkëpunojnë me Rregullatorin për të mundësuar ushtrimin e funksioneve dhe detyrave të saj.

2. Gjatë ushtrimit të funksioneve dhe detyrave të saj, Rregullatori, duhet të bashkëpunojë me persona apo organizata që përfaqësojnë apo mbrojnë interesat e konsumatorëve.

Neni 14

Regjimi rregullativ për çështje ndërkufitare

1. Rregullatori do të bashkëpunojë me të gjitha autoritetet rregullative të rajonit me qëllim të integritimit të tregjeve të tyre në një apo më shumë nivele rajonale, drejt krijimit të një tregu të përbashkët, të liberalizuar. Rregullatori, në bashkëpunim me autoritetet rregullative rajonale dhe palët nënshkruese të Komunitetit të Energjisë, në veçanti do të promovojë dhe mundësojë bashkëpunimin në mes operatorëve të sistemit të transmetimit në nivel rajonal, përfshirë çështjet ndërkufitare, me qëllim të krijimit të një tregu konkurrues të energjisë, sigurimit të pajtueshmërisë së tregut me kornizën ligjore dhe rregullative e teknike, dhe mundësimin e integritimit të sistemeve të energjisë. Zona gjeografike e mbuluar nga bashkëpunimi rajonal në fjalë do të përfshijë zonat gjeografike të përkufizuara në Kapitullin e Katërt (4) të Traktatit të Energjisë për Evropën Juglindore.

2. Rregullatori do të bashkëpunojë me Bordin Rregullativ të Komunitetit të Energjisë, autoritetet rregullative rajonale dhe operatorët e sistemeve të transmetimit për të siguruar përputhshmërinë e kornizave rregullative të rajonit, me qëllim të krijimit të një tregu të brendshëm konkurrues të energjisë.

3. Rregullatori do të bashkëpunojë me autoritetet rregullative rajonale, për t'i siguruar Bordit Rregullativ të Komunitetit të Energjisë, si dhe njëra-tjetrës, informatat e domosdoshme për plotësimin e obligimeve të tyre që rrjedhin nga legjislacioni i zbatueshëm evropian dhe vendor. Do të bëhen përpjekje për të garantuar se gjatë këmbimit të informatave mes palëve do të mbahet niveli i njëjtë i konfidencialitetit.

4. Rregullatori do të bashkëpunojë në nivel rajonal, në mënyrë që:

4.1. të inkurajohet krijimi i aranzhimeve operative për të mundësuar menaxhim optimal të rrjetit, promovuar këmbimet e përbashkëta të energjisë dhe ndarjen e kapaciteteve ndërkufitare në nivel rajonal, përfshirë interkoneksionet e reja që mundësojnë zhvillimin e konkurrencës efektive dhe përmirësimin e shërbimeve të furnizimit pa diskriminim të kompanive furnizuese nga palët nënshkruese të Komunitetit të Energjisë;

4.2. të koordinohet zhvillimi i të gjitha kodeve të rrjetit për operatorët e sistemit të transmetimit dhe palët tjera të tregut; dhe

4.3. të koordinojë zhvillimin e rregullave, të cilat rregullojnë menaxhimin e kongestionit.

5. Rregullatori mund të nënshkruajë marrëveshje bashkëpunimi me autoritete rregullative nga rajoni me qëllim të fuqizimit të bashkëpunimit ndërmjet rregullatorëve.

KAPITULLI III

DETYRAT DHE KOMPETENCAT E RREGULLATORIT

Neni 15

Detyrat dhe përgjegjësitë e Rregullatorit

1. Për përmbushjen e detyrave, Rregullatori ka autoritetin dhe përgjegjësitë në vijim:

1.1. t'i miratojë në afatin ligjor metodologjitë të cilat shfrytëzohen për t'i llogaritur apo për t'i përcaktuar kushtet dhe kriteret për:

1.1.1. lidhje dhe qasje në rrjetet kombëtare, duke i përfshirë edhe tarifatat për transmetim e shpërndarje, si dhe metodologjitë përkatëse;

1.1.2. sigurim të shërbimeve të balancimit të cilat do të kryhen në mënyrën ekonomikisht më të favorshme dhe ofrim të masave përkatëse stimuluese për balancim të blerjeve dhe shitjeve nga përdoruesit e rrjetit. Shërbimet e balancimit do të ofrohen në mënyrë të drejtë dhe jodiskriminuese dhe duhet të bazohen në kritere objektive;

1.1.3. lidhje dhe qasje në infrastrukturë ndërkufitare, duke përfshirë edhe procedurat për alokim të kapaciteteve dhe për menaxhim të kongestionit;

1.1.4. publikim të metodologjive apo kushteve dhe kriterëve që referohen në paragrafin 1.1;

1.1.5. vendosje të detyrimit të shërbimit publik në licencën e cilitdo furnizues, duke e obliguar atë furnizues që t'i furnizojë konsumatorët familjarë dhe konsumatorët e vegjël me energji elektrike të një cilësie të caktuar në kushte të rregulluara.

1.2. të përkujdeset për funksionim transparent dhe jodiskriminues të tregjeve të energjisë, duke u bazuar në parimet e tregut të lirë, sa u përket aktiviteteve konkurruese dhe aktiviteteve të rregulluara;

1.3. ta monitorojë dhe ta përmirësojë sigurinë e furnizimit me energji elektrike, me energji termike dhe me gaz natyror, duke përfshirë edhe sigurimin e mirëmbajtjes dhe ndërtimin e kapaciteteve të nevojshme të gjenerimit, transmetimit e të shpërndarjes, kapacitetin e deponimit dhe kapacitetin e interkoneksionit;

1.4. të sigurojë që aktivitetet e energjisë të kryhen në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese, që janë objekt i detyrimeve të shërbimit publik, si dhe të sigurojë qasje jodiskriminuese në sistemet e transmetimit, të shpërndarjes dhe të interkoneksionit;

1.5. të sigurojë se tarifat e rregulluara për aktivitete të energjisë janë të arsyeshme dhe të vendosura në bazë të një metodologjie tarifore të përshtatshme, të thjeshtë e të lehtë, duke e përfshirë sigurimin e tarifave për sistemet e transmetimit dhe shpërndarjes, adekuate për ta mundur kryerjen e investimeve të domosdoshme në sisteme, në mënyrë që këto investime të garantojnë qëndrueshmëri të sistemeve;

1.6. të monitorojë dhe ta parandalojë keqpërdorimin e pozitave dominuese dhe praktikave jokonkurrese nga ndërmarrje të energjisë dhe t'i marrë masat përkatëse në përputhje me këtë ligj dhe me ligjet e tjera përkatëse;

1.7. të sigurojë se konsumatorët kanë të drejtë t'i lidhin objektet e veta në sistemet energjetike dhe të pranojnë furnizim të energjisë;

1.8. të sigurojë mbrojtjen e konsumatorëve dhe të licencuarve me rregulla adekuate për zgjidhje të kontesteve;

1.9. të sigurojë se interesat në mes konsumatorëve dhe ndërmarrjeve të energjisë balancohen në mënyrë adekuate dhe se mbrohen konsumatorët në nevojë;

1.10. të veprojë në pajtim me vendimet relevante me efekt obligues ligjor të institucioneve të krijuara në Komunitetin e Energjisë, në rastet kur këto institucione janë të mandatuara për të marrë vendime të tilla me efekt obligues ligjor;

1.11. ta promovojë tregun e brendshëm konkurrues të energjisë, duke siguruar hapje efektive të tregut për të gjithë konsumatorët dhe furnizuesit dhe krijim të kushteve të nevojshme për funksionim efektiv e të qëndrueshëm të rrjeteve të energjisë, duke i marrë parasysh objektivat afatgjata të sektorit, që kanë të bëjnë me autoritetet rregullative të sektorit të energjisë të Palëve Kontraktuese të Komunitetit të Energjisë;

1.12. të zhvillojë tregje konkurruese dhe funksionale brenda Kosovës, si pjesë e Komunitetit të Energjisë;

1.13. t'i eliminojë kufizimet e tregtimit të gazit natyror dhe të energjisë elektrike përgjatë kufijve kombëtarë të Kosovës, duke përfshirë edhe zhvillimin e kapaciteteve përkatëse ndërkufitare të transmetimit për ta përmbushur kërkesën dhe për ta përmirësuar integrimin e tregjeve kombëtare, të cilat mund ta lehtësojnë rrjedhën e gazit natyror dhe të energjisë elektrike në tërë Komunitetin e Energjisë;

1.14. të ndihmojë në mënyrën më efikase në sigurimin e zhvillimit të sistemeve të sigurta, të besueshme, efikase dhe jodiskriminuese, të cilat janë të orientuara kah konsumatori dhe ta promovojë në mënyrë adekuate sistemin, në pajtim me objektivat e përgjithshme të politikave të energjisë, të eficiencës së energjisë dhe të integritetit të stabilizimeve të mëdha dhe të vogla të prodhimit nga burime të ripërtëritshme të energjisë dhe prodhimi i shpërndarë edhe në rrjetin e transmetimit, edhe në atë të shpërndarjes;

1.15. të lehtësojë qasje në rrjet për kapacitetet e reja prodhuese, në veçanti duke i larguar barrierat të cilat do të mund t'ua pamundësonin qasjen në treg palëve të reja nga burimet e ripërtëritshme të energjisë;

1.16. të sigurojë se operatorët e sistemit dhe shfrytëzuesit e sistemit gëzojnë masa stimuluese përkatëse edhe në aspekt afatgjatë, edhe në aspekt afatshkurtër, për ta shtuar efikasitetin e sistemit dhe për ta mundësuar integrimin e tregut;

1.17. të sigurojë se konsumatorët përfitojnë nga funksionimi efikas i tregut kombëtar të tyre, nga promovimi i konkurrencës efektive dhe nga ofrimi i ndihmës për të siguruar mbrojtje të konsumatorëve;

1.18. të ndihmojë në arritjen e standardeve të larta të shërbimit publik, duke i kontribuar mbrojtjes së konsumatorëve në nevojë dhe duke i kontribuar përshtatshmërisë së të dhënave të domosdoshme për procesin e ndërrimit të furnizuesve nga konsumatorët.

2. Gjatë zbatimit të përgjegjësive të përcaktuara në paragrafin 1. të këtij neni, Rregullatori, po ashtu merr parasysh:

2.1. zbatimin e masave të duhura për përforcimin e kohezionit social dhe ekonomik në tërë Kosovën;

2.2. përmirësimin gradual të standardeve të mbrojtjes së mjedisit në Kosovë; dhe

2.3. ruajtjen e informatave konfidenciale, të përcaktuar me këtë ligj dhe Ligjit për Qasje në Dokumente Publike.

3. Në rast se synimet e shërbimit universal nuk mund të arrihen ndryshe në kushte të tregut, Rregullatori mund t'i rregullojë çmimet e konsumit fundor, me kusht që të jenë në përputhje me kushtet e përcaktuara me paragrafët 4. dhe 8. të këtij neni.

4. Në rastet kur Rregullatori rregullon çmimin e energjisë elektrike për konsumatorët fundorë, ai duhet të ofrojë një shpjegim dhe arsyetim të hollësishëm, duke e ndërlidhur rregullimin e tillë me rrethanat e jashtëzakonshme në tregun e energjisë elektrike, si dhe duke ofruar një arsyetim të domosdoshmërisë së ruajtjes së rregullimit të çmimit të konsumit fundor, si obligim i shërbimit publik që është në përputhje me kushtet e këtij neni. Në raste të tilla, Rregullatori ndërmerr këto veprime:

4.1. siguron që kategori të ndryshme të konsumatorëve të mos përfitojnë nga i njëjti trajtim dhe mbrojtje, si dhe rregullimi i çmimit të konsumit fundor të jetë në dispozicion vetëm për të siguruar ofrimin e shërbimit universal për konsumatorët familjarë dhe konsumatorët që gëzojnë të drejtën e shërbimit universal;

4.2. siguron që çmimet e energjisë elektrike që i nënshtrohen rregullimit të çmimeve për qëllim të sigurimit të shërbimit universal ta reflektojnë koston. Reflektimi i koston duhet ta mbulojë koston reale të furnizimit të energjisë elektrike, duke përfshirë koston e gjenerimit, koston margjinale afatshkurtër, duke reflektuar portofolin e plotë të gjenerimit, investimet e domosdoshme, shkallën e duhur të kthimit, koston e importeve, koston e shërbimeve të furnizimit, si dhe borxhet e këqija;

4.3. në vendimin e tij për rregullimin e çmimeve për konsumatorët fundorë, Rregullatori përcakton një datë të fundit për heqjen e rregullimit të çmimeve të konsumatorëve fundorë, si dhe një plan veprimi për ta kryer këtë, duke shfaqur qartë natyrën e përkohshme të rregullimit të çmimeve për shfrytëzuesit fundorë;

4.4. bën rishikime vjetore të metodologjive dhe të nivelit të miratuar të çmimeve për konsumatorët fundorë, si dhe shqyrton nevojën e domosdoshmërisë së rregullimit të çmimit për kategori të caktuara të konsumatorëve, në bazë të objektivit të shërbimit publik të ndjekur. Këto rishikime i dorëzohen Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë, i cili, në bazë të analizës së tregut rajonal, mund të propozojë masa të tjera për heqjen e rregullimit të çmimeve për kategori të caktuara të konsumatorëve;

4.5. siguron pajtueshmërinë e operatorëve të sistemit të transmetimit dhe të shpërndarjes dhe, kurdo që kjo është relevante, të pronarëve të sistemit, si dhe të gjitha ndërmarrjeve të tjera të gazit natyror dhe të energjisë elektrike, me obligimet e tyre sipas këtij Ligji, Ligjit për Energjinë, Ligjit për Energjinë Elektrike dhe Ligjit për Gazin Natyror, duke i përfshirë dispozitat lidhur me çështjet ndërkufitare.

5. Ndërmarrjet e energjisë të licencuara nga Rregullatori duhet të aplikojnë tek Autoriteti Kosovar i Konkurrencës në përputhje me Ligjin për Konkurrencën, lidhur me vendimet për bashkim të ndërmarrjeve ose çfarëdo ndryshimi tjetër të kontrollit mbi ndërmarrjen e licencuar. Në këto raste, Autoriteti Kosovar i Konkurrencës merr parasysh mendimin e Rregullatorit.

6. Ndërmarrjet e Energjisë të licencuara nga Rregullatori duhet të aplikojnë për:

6.1. miratim të çdo propozimi për tjetërsim të pajisjeve kapitale dhe të drejtave në pronën e paluajtshme që përdoren për kryerjen e aktiviteteve të licencuara;

6.2. nxjerrje të certifikatës së origjinës; dhe

6.3. çfarëdo ndryshimi në veprimtarinë kryesore afariste të ndërmarrjes së licencuar.

7. Rregullatori gjithashtu ka përgjegjësi të sigurojë:

7.1. se kushtet, afatet dhe tarifatat për lidhje të prodhuesve të rinj të energjisë elektrike apo të energjisë termike janë objektive, transparente e jodiskriminuese, se i mbulojnë të gjitha shpenzimet e arsyeshme të ndërmarrjes me tarifë të rregulluar, si dhe t'i marrë parasysh kostot dhe përfitimet e burimeve të ripërtëritshme të energjisë, teknologjive të reja, gjenerimit në shpërndarje dhe mundësive të krijuara nga bashkëprodhimi i energjisë elektrike dhe termike;

7.2. që Operatori i Sistemit të Transmetimit dhe Operatori i Sistemit të Shpërndarjes t'i përmbushin detyrat e veta;

7.3. se krijohet dhe mirëmbahet tregu konkurrues, aty ku është e mundur, si dhe t'i pengojë e t'i dënojë veprimet kundërkonkurruese, në bashkëpunim me Autoritetin Kosovar të Konkurrencës;

7.4. krijimin dhe zbatimin, përmes licencave përkatëse, të mekanizmave të trajtimit të kongestionit të kapaciteteve në sistemet e energjisë elektrike dhe të gazit natyror;

7.5. procedurat e drejta dhe jodiskriminuese për menaxhimin dhe ndarjen e kapaciteteve të interkoneksionit;

7.6. që të gjithë shfrytëzuesit aktualë apo potencialë të sistemit të konsultohen në mënyrë të hapur dhe transparente mbi planin zhvillimor dhjetëvjeçar të sistemit, të dorëzuar nga Operatori i Sistemit të Transmetimit, me kusht që nga të gjithë personat apo ndërmarrjet që pretendojnë të jenë shfrytëzues potencialë të sistemit prej të cilëve mund të kërkohet t'i argumentojnë pretendimet e tyre, dhe që Rregullatori të publikojë rezultatet e procesit të konsultimit, në veçanti mbi nevojat e mundshme për investime.

8. Rregullatori do ta shqyrtojë nëse plani dhjetëvjeçar zhvillimor i sistemit, i dorëzuar nga Operatori i Sistemit të Transmetimit, i mbulon të gjitha nevojat për investim, të identifikuara gjatë procesit të konsultimit dhe mund të kërkojë nga Operatori i Sistemit të Transmetimit ta ndryshojë planin dhjetëvjeçar (10) zhvillimor të sistemit.

9. Rregullatori do ta monitorojë dhe do ta vlerësojë implementimin e planit dhjetëvjeçar zhvillimor të sistemit.

10. Në rrethana në të cilat Operatori i Sistemit të Transmetimit nuk ekzekuton ndonjë investim të caktuar, përveç për arsye që tejkalojnë kontrollin e tyre, i cili sipas planit zhvillimor dhjetëvjeçar të sistemit duhej të ekzekutohej brenda tre (3) vjetësh, Rregullatori do të ndërmarrë së paku një nga masat në vijim për t'iu siguruar se investimi në fjalë është ekzekutuar dhe nëse ky investim është ende relevant kundrejt planit të fundit zhvillimor dhjetëvjeçar të sistemit:

10.1. të kërkojë nga Operatori i Sistemit të Transmetimit që të ekzekutojë një investim të tillë;

10.2. ta zbatojë procedurën e paraparë me nenin 44 të këtij Ligji; apo

10.3. ta obligojë Operatorin e Sistemit të Transmetimit që ta pranojë rritjen kapitale për t'i financuar investimet e domosdoshme dhe t'u mundësojë investuesve të pavarur të marrin pjesë me kapital.

11. Në rastet kur Rregullatori i ka shfrytëzuar autorizimet e veta sipas nenit 10 paragrafi 2 i këtij ligji, ai mund ta obligojë Operatorin e Sistemit të Transmetimit që të pajtohet mbi njërin nga pikat në vijim:

11.1. që financimin ta kryejë një palë e tretë;

11.2. që punët ndërtimore t'i kryejë një palë e tretë;

11.3. që vetë t'i ndërtojë asetet e reja në fjalë;

11.4. që vetë të operojë me asetet e reja në fjalë.

12. Operatori i Sistemit të Transmetimit do t'ua ofrojë investuesve në investimet e reja në sistemin e transmetimit të gjitha informatat e nevojshme për ta realizuar investimin, do t'i lidhë asetet e reja në sistemin e transmetimit dhe në përgjithësi, do të bëjë çdo gjë që është në fuqi të vet që ta mundësojë implementimin e projektit investues.

13. Aranzhimet relevante financiare që rrjedhin nga veprimet e ndërmarra në pajtim me paragrafët 10, 11 dhe 12 të këtij neni do t'i nënshtrohen miratimit nga Rregullatori.

14. Në rastet kur Rregullatori e ka shfrytëzuar autoritetin e vet sipas nenit 10 paragrafi 2 i këtij ligji, vendimet relevante tarifore do t'i mbulojnë shpenzimet për investimet në fjalë.

15. Monitorimin e bashkëpunimit teknik mes Komunitetit të Energjisë dhe operatorëve të sistemit të transmetimit nga shtetet e treta.

Neni 16

Monitorimi i tregut dhe masat për nxitjen e konkurrencës

1. Rregullatori është përgjegjëse për monitorimin e operimit të tregjeve të energjisë elektrike, energjisë termike dhe gazit natyror, në mënyrë që të sigurojë funksionimin efikas të këtyre tregjeve, si dhe të identifikojë veprimet korigjuese që mund të jenë të nevojshme. Ky monitorim përfshin monitorimin e:

1.1. nivelit të transparencës, përfshirë çmimet me shumicë, dhe operimin e Operatorit të Sistemit të Transmetimit, përfshirë edhe aspektin lidhur me kushtet e qasjes që ofrojnë dhe kalkulimin e kapacitetit në dispozicion;

1.2. rregullave të menaxhimit dhe ndarjes së kapacitetit të interkoneksionit, bashkë me autoritetet rregullative të shteteve të cilat kanë interkoneksione me Kosovën;

1.3. mekanizmave për trajtimin e kapacitetit të kongjesionit brenda sistemit të energjisë në Kosovë përfshirë interkonektorët. Në këtë drejtim, operatorët e sistemit të transmetimit apo operatorët e tregut do t'i parashtrojnë rregullat e tyre lidhur me menaxhimin e kongjestionit, përfshirë alokimin e kapaciteteve, tek Rregullatori. Rregullatori mund të kërkojë ndryshim të rregullave në fjalë;

1.4. kohës së duhur për operatorët e sistemit të transmetimit dhe shpërndarjes për kryerjen e lidhjeve dhe riparimeve;

1.5. publikimit në kohë të informatave të duhura nga Operatori i Sistemit të Transmetimit dhe Shpërndarjes në lidhje me interkonektorët, shfrytëzimin e sistemit dhe ndarjen e kapacitetit për palët e interesuara, duke marrë parasysh nevojën për trajtimin e informatave si informata të konfidencialitetit komercial;

1.6. shthurjen efektive të llogarive, sipas këtij ligji për të siguruar se nuk ka subvencione të tërthorta ndërmjet aktiviteteve të gjenerimit, transmetimit, shpërndarjes dhe furnizimit;

1.7. kushtet, afatet dhe tarifat për lidhjen e prodhuesve të rinj të energjisë elektrike dhe energjisë termike në mënyrë që të garantohet se ato janë objektive, transparente dhe jodiskriminuese, veçanërisht duke marrë parasysh në tërësi kostot dhe përfitimet e teknologjive të burimeve të ndryshme të ripërtërishme të energjisë, gjeneruesit në shpërndarje dhe bashkëprodhimin e energjisë elektrike dhe termike, biogazin dhe biolëngjet nga biomasa;

1.8. nivelin në të cilin Operatori i Sistemit të Transmetimit dhe Shpërndarjes përmbushin përgjegjësitë e tyre sipas këtij ligji, licencave të tyre dhe ligjeve tjera të aplikueshme, rregullat dhe kodet për mosdiskriminimin ndërmjet shfrytëzuesve të sistemit përkitazi me të drejtat apo obligimet për qasje në sistem;

1.9. nivelin dhe efektivitetin e hapjes së tregut dhe konkurrencës në nivel të shitjes me shumicë dhe pakicë, përfshirë çmimet e energjisë elektrike, çmimet për konsumatorë shtëpiak përfshirë sistemet e parapagimit, tarifave për ndërrim të furnizuesit, tarifave për shkyçje pagesat për ekzekutim të shërbimeve të mirëmbajtjes, dhe ankesat nga konsumatorët shtëpiak, si dhe të gjitha çrregullimet apo limitimet e konkurrencës, përfshirë sigurimin e të dhënave relevante dhe parashtrimin e rasteve relevante para Autoritetin Kosovare të Konkurrencës;

1.10. Monitorimi i performancës së përgjithshme të sistemit, bazuar në objektivat e përkufizuara. Gjithashtu, ajo mund të përfshijë informacion mbi performancën mesatare të rrjetit dhe për t'i kuptuar tendencat e rrjetit, rajonet e caktuara, nivelet e tensionit, si dhe ndikimin e gjeneratorëve në shpërndarje. Rregullatori do të ndërmarrë monitorim të tillë të pavarur të performancës së sistemit sipas nevojës për të siguruar që ndërmarrjet e licencuara të energjisë elektrike janë duke i kryer në tërësi obligimet e tyre ligjore dhe të licencës dhe, sipas nevojës dhe pas konsultimeve publike, mund të vendosë kërkesa për monitorim dhe raportim dhe/ose standarde të performancës që kanë të bëjnë me sigurinë dhe cilësinë e furnizimit me energji në çdo ndërmarrje;

1.11. shfaqjes së praktikave kontraktuese restriktive, përfshirë klauzolat e ekskluzivitetit të cilat mund t'i paraqesin pengesë konsumatorëve joshhtëpiakë në kontraktimin në të njëjtën kohë me më shumë se një furnizues apo të kufizojë një mundësi të tillë dhe të informojë Autoritetin Kosovare të Konkurrencës mbi këto praktika në rastet kur kjo është e mundur;

1.12. sigurimin e pajtueshmërisë së operatorëve të sistemit të transmetimit dhe operatorëve të sistemit të shpërndarjes dhe shthurjen efektive të ndërmarrjeve të integruara energjetike në pajtim me këtë ligj, Ligjin për Energjinë, Ligjin për Energjinë Elektrike, Ligjin për Gazin Natyror dhe legjisllacionin në fuqi. Rregullatori duhet të merr të gjitha masat përkatëse për zbatim të programeve përkatëse të pajtueshmërisë dhe shthurjeve.

2. Rregullatori publikon raportin vjetor, në mënyrë të veçantë apo si pjesë e përbërë e një raporti tjetër, që shpalesh në hollësi përfundimet e monitorimit të specifikuar në paragrafin 1 të këtij neni. Niveli dhe efektshmëria e hapjes së tregut dhe konkurrencës në nivel të shitjes me shumicë dhe pakicë sipas nënparagrafit 1.9 të këtij neni përshkruhet në një raport të veçantë vjetor.

3. Rregullatori ndërmerr masat që i konsideron të nevojshme për:

3.1. të kërkuar nga Operatori i Sistemit të Transmetimit ose Operatori i Sistemit të Shpërndarjes që t'i modifikojnë kushtet dhe kriteret që i aplikojnë për shfrytëzuesit, përfshirë tarifatat dhe metodologjitë, në mënyrë që të sigurojë se ato janë proporcionale dhe që zbatohen në mënyrë jodiskriminuese;

3.2. për të parandaluar keqpërdorimin e pozitës dominuese ose për përmbylljen, apo tentativën për të përmbyllur një marrëveshje të një të licencuari e cila ka për qëllim apo efekt kufizimin apo çrregullimin e konkurrencës;

3.3. për të parandaluar apo mënjanuar rrethanat që rrezikojnë kapacitetin e të licencuarit për të përmbushur obligimet e tij për shërbimin publik; dhe

3.4. për të parandaluar apo mënjanuar subvencionimin e tërthortë ndërmjet aktiviteteve të licencuara;

3.5. për ta respektuar lirinë kontraktuese në kuptim të kontratave të furnizimit të ndërprerë, si dhe sa u përket kontratave afatgjata, me kusht që të njëjtat të jenë në pajtim me legjislacionin e Komunitetit të Energjisë.

4. Çdo veprim i ndërmarrë nga Rregullatori në bazë të paragrafit 3 të këtij neni, duhet të jetë në pajtim me dispozitat e këtij ligji, Ligjit për Energji dhe Ligjit për Konkurrencën.

Neni 17 **Zgjidhja e kontesteve**

1. Rregullatori harton procedura për zgjidhjen e kontesteve në sektorin e energjisë, përfshirë ankesat:

1.1. nga konsumatorët kundër të licencuarve, në lidhje me shërbimet e ofruara;

1.2. nga të licencuarit kundër të licencuarve të tjerë, në lidhje me performancën e aktiviteteve të licencuara; dhe

1.3. në lidhje me qasjen e palës së tretë në sistemin e transmetimit, apo shpërndarjes së energjisë elektrike, energjisë termike apo gazit natyror, si dhe transmetimit, rrjedhave ndërkufitare të energjisë elektrike dhe gazit natyror.

2. Procedurat për shqyrtimin dhe zgjidhjen e ankesave të konsumatorëve fundorë duhet të jenë transparente. Procedurat e tilla për ankesat e konsumatorëve do të mundësojnë zgjidhjen e kontesteve në mënyrë të drejtë dhe të shpejtë, duke ofruar dispozita për kompensim dhe dëmshpërblim adekuat. Shfrytëzimi i rregullave për zgjidhje të kontesteve do të funksionojë pa paragjykim të të drejtave të palëve për të ushtruar të drejtën e ankesës të cilat atyre u sigurohen nga ligjet e aplikueshme në Kosovë.

3. Rregullatori do të nxjerr vendim brenda dy (2) muajsh nga pranimi i ankesës. Kjo periudhë mund të zgjatet edhe për dy muaj shtesë në rast se autoritetet rregullative kërkojnë informata shtesë. Periudha e zgjatur edhe më tej bëhet me pajtimin e palës që ka parashtruar ankesën.

4. Vendimi i Rregullatorit do të jetë i zbatueshëm, përveç nëse i njëjtë hedhet poshtë pas ankimit.
5. Procedurat për zgjidhjen e kontesteve, nxirren dhe publikohen nga Rregullatori.

Neni 18 Regjistrat publikë

1. Rregullatori mban regjistër publik për:

- 1.1. të gjitha licencat e lëshuara me të gjitha hollësitë e atyre licencave; dhe
- 1.2. të gjitha certifikatat e origjinës të lëshuara, me të dhënat mbi bartësin, prodhuesin e kualifikuar, sasi të energjisë elektrike që hyn në rrjet, si dhe periudhën dhe vendndodhjen e prodhimit;
- 1.3. të gjitha autorizimet e lëshuara për ndërtimin e kapaciteteve të reja prodhuese dhe detajet e tyre; dhe
- 1.4. regjistrat tjerë për funksionim të rregullt të Zyrës së Rregullatorit për Energji.

2. Procedurat për mirëmbajtjen e regjistratit publik dhe detajet që do evidentohen në regjistrin publik përcaktohen me rregullat e nxjerra nga Rregullatori.

KAPITULLI IV FINANCIMI I ZYRËS SË RREGULLATORIT PËR ENERGJI

Neni 19 Burimet e financimit

Taksat e inkasuara nga Rregullatori në lidhje me licencimin dhe aktivitetet tjera, në bazë të nenit 24 të këtij ligji, do të jenë të hyra të dedikuara të Rregullatorit. Veç kësaj, Rregullatorin, për qëllime të kryerjes së përgjegjësisë të saj sipas ligjit, mund të shfrytëzojë ndarje buxhetore që i është dhënë sipas kushteve të nenit 23 të këtij ligji.

Neni 20 Procedura e menaxhimit financiar

Menaxhimi i brendshëm financiar i Rregullatorit duhet të bëhet në pajtim me Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë.

Neni 21

Shfrytëzimi i fondeve

1. Rregullatori shfrytëzon fondet e disponueshme për të, në pajtim me nenin 20 të këtij ligji në mënyrë efikase dhe të arsyeshme dhe posaçërisht për:

1.1. financimin e aktiviteteve të Rregullatorit dhe administratës, duke përfshirë shpenzimet operative, pagat dhe mëditjet e anëtarëve të Bordit, punëtorëve dhe personelit, shpenzimet për studime, analiza, vlerësime dhe hulumtime të bëra nga ekspertë e që kanë të bëjnë me funksionet e Rregullatorit sipas këtij ligji;

1.2. shpenzimet kapitale për zhvillimin e asetëve materiale;

1.3. pagesën e borxheve ligjore që janë mbledhur si rezultat i ushtrimit të funksioneve dhe detyrave të Rregullatorit sipas këtij ligji apo rregullave.

2. Ministria e Financave mund të kërkojë auditimin e llogarive dhe aktiviteteve financiare të Zyrës së Rregullatorit për Energji në pajtim me ligjet në fuqi.

Neni 22

Buxheti vjetor

1. Rregullatori do të ketë alokim buxhetor të veçantë të financuar nga të hyrat vetanake siç përcaktohet në nenin 19 dhe 20 të këtij ligji, dhe do të ketë pavarësi të plotë në zbatimin e buxhetit të vet.

2. Rregullatori do ta propozojë dhe do ta dorëzojë buxhetin në pajtim me Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë.

3. Rregullatori përgatit buxhetin e saj vjetor bazuar në dokumentet relevante të planifikimit dhe ky buxhet vjetor përfshin:

3.1. kostot e pritura të programit të punës të listuar në dokumentin e planifikimit;

3.2. vlerësimin e hollësishëm të shpenzimeve që pritet t'i bart gjatë vitit;

3.3. vlerësimin e të hyrave të cilat pritet t'i inkasojë gjatë vitit;

3.4. vlerësimin e nevojave për burime adekuate njerëzore dhe nevojave financiare të mjaftueshme për funksionim;

3.5. vlerësimin e shumës së fondeve të kërkuara, nëse kërkohen, nga Buxheti i Republikës së Kosovës për atë vit.

4. Gjatë hartimit të buxhetit për shfrytëzimin e të ardhurave të saj të dedikuara dhe të ndonjë ndarje buxhetore plotësuese të kërkuar, Rregullatori do të veprojë në mënyrë sa ma efektive për kryerjen e përgjegjësisë dhe detyrave sipas këtij ligji dhe ligjeve tjera në fuqi.

5. Nëse vlerësohet se të ardhurat e dedikuara të Rregullatorit janë të pamjaftueshme për mbulimin e shpenzimeve totale të kërkuara për kryerjen efektive të obligimeve, Rregullatori mund të kërkojë një ndarje buxhetore plotësuese për ta mbuluar mungesën, në pajtim me dispozitat e Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë.

KAPITULLI V TAKSAT

Neni 23 Llojet e taksave

1. Rregullatori mbledh taksa për:

1.1. modifikimin dhe ndryshimin e licencave si dhe aplikacionet tjera për licenca;

1.2. taksa fillestare dhe vjetore të licencimit;

1.3. taksa për lëshimin e certifikatave të origjinës; dhe

1.4. zgjidhjen e kontesteve administrative me kusht që asnjë taksë e këtillë të mos vendoset në proceset për zgjidhjen e kontesteve që përfshijnë konsumatorët shtëpiakë, si dhe me kusht që të gjitha taksat të cilat u vendosen palëve tjera nuk do të tejkalojnë koston faktike dhe të drejtpërdrejtë të Zyrës së Rregullatorit për Energji për administrimin e procesit të zgjidhjes së kontestit mes këtyre palëve;

1.5. rishikimi i aplikacioneve;

1.6. shqyrtimi/rishikimi i aplikacioneve për autorizim dhe licencim.

2. Në përputhje me Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë, të gjitha taksat e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni janë të ardhura të dedikuara të Rregullatorit.

3. Taksat e mbledhura në bazë të paragrafit 2 të këtij neni, të cilat i tejkalojnë parashikimet e Rregullatorit, derdhen në buxhetin e shtetit.

4. Rregullatori përgatit dhe publikon detajet mbi të gjitha taksat aktualisht të aplikueshme.

Neni 24 Pagesa e taksave

1. Taksat për shqyrtimin e aplikacioneve paguhen në kohën e dorëzimit të aplikacionit.

2. Taksat e licencës përbëhen nga:

2.1. taksat fillestare për nxjerrjen apo ndryshimin e licencës, shpenzimet për përgatitjen e tyre dhe për kryerjen e aktiviteteve rregullative deri në mbarim të vitit kalendarik; dhe

- 2.2. taksat vjetore për kryerjen e aktiviteteve të licencuara për çdo vit vijues.
3. Taksat vjetore do të paguhen nga të licencuarit në fillim të çdo viti kalendarik ose përmes kësteve mujore sipas pëlqimit të Rregullatorit.
4. Taksat për nxjerrjen e certifikatave të origjinës paguhen për nxjerrjen e secilës certifikatë.
5. Me përjashtim të taksave vjetore, taksat e vëna në bazë të këtij neni do të llogariten në pajtim me shpenzimet specifike administrative të arsyeshme të shkaktuara në trajtimin e akteve të cilat u referohen taksat e tilla.
6. Taksat vjetore do të vendosen në mënyrë që të mundësohet vetëqëndrueshmëria financiare dhe veprimi efektiv në kosto e Rregullatorit për të arritur qëllimet adekuate me autoritetet rregullative, që veprojnë në rrethana të ngjashme dhe që në asnjë rast nuk tejkalojnë shumën e 2% (dy përqindëshit) të qarkullimeve bruto të ndërmarrjeve të energjisë të cilave u kërkohet të paguajnë taksa të tilla.
7. Procedurat dhe afatet për pagesën e taksave përcaktohen me rregullat që përgatiten dhe publikohen nga Rregullatori. Rregullatori siguron që të gjitha taksat e këtilla të pranuar nga ajo të depozitohen në llogarinë për të ardhurat e dedikuara të Rregullatorit të krijuar në pajtim me Rregullat e Menaxhimit dhe Kontrollit Financiar dhe me Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë.

KAPITULLI VI PROCEDURAT ADMINISTRATIVE

Neni 25 Seancat e Bordit

1. Seancat e Bordit të Rregullatorit thirren nga kryesuesi. Në mungesë të Kryesuesit, gjatë pushimit të tij /saj, ai/ajo mund të emërojë një prej anëtarëve të bordit për t'i thirrur mbledhjet e Bordit.
2. Kuorumi për seancat e Bordit është tre (3) anëtarë. Seancat e Bordit mund të mbahen nëse ekziston kuorumi, pavarësisht nëse ka një apo dy pozita të lira në Bord.
3. Kryesuesi i Bordit do të propozojë rendin e ditës për seancat e Bordit dhe dërgon rendin e ditës te anëtarët të paktën pesë (5) ditë pune para secilës seancë.
4. Seancat e Bordit normalisht janë të hapura për publikun. Bordi mund të vendosë që një seancë apo debat apo pikë e caktuar e rendit të ditës të jetë me dyer të mbyllura. Vendimet e tilla duhet të bazohen në një rregull që përcakton rrethanat në të cilat seancat mund të jenë të mbyllura.
5. Vendimet miratohen kur janë të pranishëm së paku dy të tretat e anëtarëve të Bordit. Bordi miraton vendimet më së paku tri (3) vota pro të anëtarëve.

6. Çdo anëtar i Bordit ka të drejta dhe detyrime të barabarta të marrë pjesë në tërësi në të gjitha mbledhjet. Kjo e drejtë përfshin, por nuk kufizohet në të, të drejtën për të iniciuar vendime, për të votuar mbi të gjitha vendimet e propozuara, si dhe për pjesëmarrje të barabartë me të gjithë anëtarët e tjerë gjatë diskutimeve.

7. Vendimet e marra nga Bordi regjistrohen me shkrim në procesverbale dhe duhet të publikohen, përveç vendimeve që marren në seanca të mbyllura dhe që konsiderohen si konfidenciale.

8. Vendimet e Bordit do të jenë të zbatueshme menjëherë dhe nuk mund t'i nënshtrohen kurrfarë rishqyrtimi, përveç shqyrtimit gjyqësor.

9. Vendimet e Bordit do të jenë plotësisht të arsyetuara dhe të justifikuara për të mundësuar shqyrtimin gjyqësor të tyre, të njëjtat do të publikohen duke ruajtur konfidencialitetin e informatave të ndjeshme afariste.

10. Bordi takohet të paktën dhjetë (10) herë në vit.

11. Kur pozita e Kryesuesit të Bordit mbetet e lirë, në pajtim me nenin 5 paragrafët 2 dhe 3 të këtij ligji, detyrat e tij/saj do të kryhen nga anëtari më i vjetër i Bordit, deri në emërimin e Kryesuesit të ri. Për qëllime të këtij paragrafi, anëtar më i vjetër i Bordit konsiderohet anëtari me përvojën më të gjatë në cilësinë e Anëtarit të Bordit.

Neni 26 **Aktet nënligjore**

1. Gjatë ushtrimit të kompetencave, detyrave dhe përgjegjësive, Rregullatori mund të nxjerrë akte dhe vendime si në vijim:

1.1 akte të përgjithshme për rregullimin e aktiviteteve në sektorin e energjisë, sipas këtij ligji;

1.2. aktet të veçanta, përfshirë vendimet lidhur me licencat, autorizimet, tarifatat dhe vendimet për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve sipas këtij ligji.

2. Aktet e përgjithshme dhe të veçanta të Rregullatorit merren në mënyrë të hapur, të pavarur nga ndikimet e jashtme politike, industriale apo ndikimet tjera. Aktet e përgjithshme dhe të veçanta do të bëhen me shkrim, do të përmbajnë shpjegime të bazës apo arsyeve për nxjerrje dhe do të jenë të obligueshme për ndërmarrjet përkatëse të energjisë dhe/ose konsumatorët përkatës.

3. Aktet e lëshuara nga Rregullatori në bazë të paragrafit 1. të këtij neni, u nënshtrohen procedurave të shqyrtimit administrativ brenda Zyrës së Rregullatorit për Energji. Pas shqyrtimit në fjalë aktet e tilla nuk mund të rishikohen apo kontestohen nga asnjë institucion publik, përveç shqyrtimit gjyqësor në gjykatën kompetente të Kosovës, sipas Ligjit për Konfliktet Administrative.

4. Aktet e përgjithshme të Rregullatorit publikohen në faqen zyrtare të Rregullatorit brenda dhjetë (10) ditë pune pas miratimit të tyre.

5. Aktet e veçanta dhe vendimet e tjera që kanë të bëjnë me licencat dhe tarifatat publikohen në faqen zyrtare të Rregullatorit brenda tridhjetë (30) ditëve pas nxjerrjes së aktit ose vendimit përkatës dhe gjithashtu do të publikohen në Buletinin e Rregullatorit. Buletini publikohet të paktën një herë në gjashtë (6) muaj dhe postohet në faqen zyrtare të internetit të Rregullatorit.

6. Të gjitha vendimet merren në mënyrë autonome dhe të pavarur nga çfarëdo organi politik apo publik, apo nga çfarëdo ndërmarrjeje publike a private.

7. Vendimet e Bordit kanë efekt të menjëhershëm dhe nuk i nënshtrohen kurrfarë rishikimit apo vetoje nga organet tjera publike, përveç shqyrtimit gjyqësor.

Neni 27 **Konsultimet**

1. Rregullatori duhet të bëjë konsultime për çështje që kanë ndikim të konsiderueshëm në tregun e energjisë, përfshirë të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me tarifatat.

2. Çdo konsultim i ndërmarrë nga Rregullatori duhet:

2.1. të shpallet në gazetën ditore në territorin e Kosovës, si dhe të publikohet në faqen zyrtare të Rregullatorit;

2.2. t'i identifikojë çështjet mbi të cilat bëhet konsultimi; dhe

2.3. t'iu mundësojë të gjitha palëve të interesuara të përgjigjen me shkrim së paku brenda pesëmbëdhjetë (15) ditësh nga publikimi;

3. Rregullatori, gjatë procesit të konsultimeve, do të:

3.1. publikojë projekt-rregulla, projektakte të veçanta, apo projektvendime të tjera;

3.2. mbajë një konsultim publik në të cilin ndërmarrja përkatëse e energjisë ka mundësi të shqyrtojë bazën e propozimit të tarifave të publikuar nga Rregullatori dhe çfarëdo projektregulli, projektakti të veçantë, ose projektvendimi, si dhe mundësinë që të prezantojë dëshmi në mbështetje të parashtrësive të saj të tarifave;

3.3. takohet me ndërmarrjet e licencuara të energjisë, me kërkesë të tyre, për diskutimin e parashtrësive dhe përgjigjeve;

3.4. nxjerrë vendimin përfundimtar sa më shpejt që të jetë praktike pas përfundimit të procesit të konsultimit; dhe

3.5. publikojë të gjitha dokumentet arsyetuese dhe punuese.

KAPIRULLI VII LICENCIMI DHE CERTIFIKIMI

Neni 28 Obligimi i nxjerrjes së licencës

1. Aktivitetet e energjisë, kryhen nga ndërmarrjet për energji në bazë të licencave të lëshuara nga Rregullatori.

2. Licencat e lëshuara nga Rregullatori kërkohen për kryerje të aktiviteteve të energjisë në Republikën e Kosovës. Varësisht prej kërkesave të Ligjit për Energjinë Elektrike, Ligjit për Gazin Natyror dhe Ligjin për Energjinë Termike, licencat e lëshuara mund ta mbulojnë më shumë se një aktivitet të shënuar në vijim:

2.1. prodhimin e energjisë elektrike;

2.2. prodhimin e energjisë termike;

2.3. bashkëprodhimin e energjisë elektrike dhe energjisë termike;

2.4. transmetimin e energjisë elektrike, përfshirë operimin e sistemit të transmetimit;

2.5. bartjen e gazit natyror;

2.6. shpërndarjen e energjisë elektrike, duke përfshirë operimin e sistemit të shpërndarjes;

2.7. furnizimin e garantuar të energjisë elektrike sipas Ligjit për Energjinë Elektrike;

2.8. shpërndarjen energjisë termike dhe të gazit natyror;

2.9. deponimin e gazit natyror;

2.10. furnizimin me energji elektrike, energji termike apo gaz natyror, duke përfshirë transitin, importimin ose eksportimin e energjisë elektrike ose gazit natyror;

2.11. furnizimin me shumicë (tregtimin) e energjisë elektrike dhe gazit natyror;

2.12. operimin e tregut të energjisë elektrike apo gazit natyror;

2.13. operimin e sistemit të bartjes apo shpërndarjes së gazit natyror.

3. Të gjitha aplikacionet për licencë dhe dokumentet përcjellëse që nuk konsiderohen konfidenciale do t'i vihen në dispozicion publikut nga Rregullatori, në pajtim me rregullat mbi licencimin, të lëshuara nga Rregullatori. Të gjitha licencat që përmbajnë detyrime për shërbime publike do të publikohen dhe do t'i dorëzohen Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë.

Neni 29
Aktivitetet që nuk kërkojnë licencë

1. Licenca nuk kërkohet për:

- 1.1. prodhimin e energjisë elektrike në lokacion energjetik me kapacitet total që nuk tejkalon pesë (5) MW;
- 1.2. prodhimin e energjisë termike të prodhuar nga ngrohtoret për konsum vetanak apo me kapacitet që nuk tejkalon një 1 MW;
- 1.3. prodhimin e energjisë elektrike për konsum vetanak, ku stabilimenti i prodhimit apo konsumatorët e energjisë elektrike nuk lidhen në sistemin e transmetimit apo sistemin e shpërndarjes.

Neni 30
Kriteret për licencë dhe kushtet e licencës

1. Licenca lëshohet vetëm për ndërmarrjet e energjisë të regjistruara sipas ligjeve të aplikueshme në Kosovë, të cilat:

- 1.1. posedojnë mundësitë teknike e financiare, burimet materiale e njerëzore dhe strukturën organizative për plotësimin e kërkesave të rregullave të licencës;
- 1.2. kanë të drejta pronësie ose të drejta ligjore për shfrytëzimin e stabilimenteve të energjisë me të cilat kryhen aktivitetet;
- 1.3. sigurojnë fakte që stabilimentet e energjisë që përdoren për aktivitete i plotësojnë kërkesat për mbrojtje të shëndetit, sigurisë dhe mjedisit;
- 1.4. nuk janë në paaftësi të pagimit apo në proces të likuidimit apo falimentimit;
- 1.5. nuk i është hequr licenca për të njëjtin aktivitet brenda pesë (5) viteve para datës së parashtrimit të aplikacionit.

2. Kriteret për dhënien e licencës do të ndërlidhen, deri në masën përkatëse të kërkesave të licencës së tillë me:

- 2.1. sigurinë e sistemit, instalimit dhe pajisjeve të energjisë;
- 2.2. mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë publike;
- 2.3. mbrojtjen e mjedisit;
- 2.4. shfrytëzimin e tokës dhe vendndodhjen;
- 2.5. shfrytëzimin e tokës publike;
- 2.6. eficiencën e energjisë;

- 2.7. natyrën e burimeve primare të energjisë;
 - 2.8. karakteristikat e veçanta të aplikantit siç janë: aftësitë teknike, ekonomike dhe financiare;
 - 2.9. përmbushjen e caqeve dhe standardeve të energjisë nga burimet e ripërtëritshme të energjisë, sipas Strategjisë së Energjisë;
 - 2.10. përmbushjen e caqeve dhe standardeve për zvogëlimin e emisioneve sipas Strategjisë së Energjisë; dhe
 - 2.11. promovimin e tregut konkurrent të energjisë.
3. Licencat mund të përmbajnë kushte të cilat Rregullatori i konsideron si të nevojshme për aktivitetet që do të ndërmerren, si dhe ato mund të përfshijnë kushtet që kanë të bëjnë me:
- 3.1. metodologjitë tarifore, tarifat apo pagesat tjera për shërbimet e ofruara;
 - 3.2. të gjitha obligimet për ofrimin e shërbimit universal në pajtim me Ligjin për Energjinë Elektrike;
 - 3.3. cilësinë e shërbimit ose furnizimit;
 - 3.4. shkyçjen e konsumatorëve dhe masat tjera të nevojshme për mbrojtjen e interesave të konsumatorëve në nevojë;
 - 3.5. kërkesat për përgatitjen dhe dorëzimin e shënimeve të kontabilitetit dhe informatat tjera;
 - 3.6. kërkesat e tjera të raportimit;
 - 3.7. shthurjen apo ndarjen e aktiviteteve të biznesit;
 - 3.8. kufizimet në aktivitetet tjera që mund të ndërmerren nga ndërmarrja e licencuar;
 - 3.9. obligimet e shërbimit publik që mund të zbatohen për ndërmarrjen e licencuar.

Neni 31 **Marrëveshja për furnizim**

Rregullatori do të sigurojë që të gjithë konsumatorët të kenë të drejtë për të përzgjedhur furnizuesin, në bazë të marrëveshjeve të furnizimit, pa marrë parasysh se në cilat shtete/Palë Kontraktuese të Komunitetit të Energjisë, është i regjistruar furnizuesi, përderisa furnizuesi t'i përmbahet rregullave të tregtimit dhe balancimit të përcaktuara nga autoritet përgjegjëse në Kosovë sipas legjislacionit në fuqi. Në këtë drejtim, Rregullatori duhet të ndërmarrë të gjitha masat e domosdoshme për të siguruar se procedurat administrative nuk diskriminojnë ndërmarrjet e furnizimit të regjistruara në shtetet tjera Palë Kontraktuese të Komunitetit të Energjisë.

Neni 32

Kohëzgjatja e licencave

1. Licenca mund të jepet për periudhën kohore deri në dyzet (40) vjet.

2. Kohëzgjatja dhe vlefshmëria e licencës përcaktohet si vijon:

2.1. për aktivitetet e prodhimit të energjisë elektrike, energjisë termike, apo për bashkëprodhimin e energjisë elektrike dhe energjisë termike, transmetimin e energjisë elektrike apo gazit natyror, apo shpërndarjen e energjisë elektrike, energjisë termike apo gazit natyror, apo deponimit të gazit natyror, rregullohet varësisht nga jetëgjatësia e aseteve të përdorura për kryerjen e aktiviteteve relevante me kohëzgjatje që nuk mund të tejkalojë periudhën dyzet (40) vjeçare;

2.2. për aktivitetet e furnizimit të energjisë elektrike, energjisë termike apo gazit natyror, apo operatorit të tregut të organizuar, varësisht nga gjendja financiare e aplikantit me kohëzgjatje maksimale prej njëzet e pesë (25) vjetësh;

2.3. për aktivitetet e Operatorit të Sistemit të Transmetimit apo Shpërndarjes, nëse ato kryhen ndaras nga aktivitetet e bartjes apo shpërndarjes, varësisht nga jetëgjatësia e aseteve të përdorura për kryerjen e aktivitetit relevant me kohëzgjatje maksimale prej tridhjetë (30) vjetësh;

2.4. për aktivitetet e furnizimit të garantuar të energjisë elektrike, në bazë të rrethanave financiare të parashtruesit të kërkesës, me kohëzgjatje maksimale prej tre (3) vitesh; dhe

2.5. për aktivitetet e furnizimit me shumicë (tregtimit) të energjisë elektrike apo gazit natyror, kur të njëjtat janë të licencuara ndaras, në bazë të rrethanave financiare të parashtruesit të kërkesës, por jo më shumë se pesë (5) vite dhe jo për më pak se një (1) vit.

3. Kohëzgjatja e çdo licence mund të zgjatet për një periudhë kohore që nuk e tejkalon periudhën relevante kohore të përcaktuar në paragrafin 2. të këtij neni, duke nënkuptuar që i licencuari arrin t'i plotësojë të gjitha kushtet dhe detyrimet e licencës dhe të ketë parashtruar një kërkesë me shkrim për vazhdimin e licencës aktuale. Aplikacioni për vazhdimin e licencës duhet të bëhet jo më vonë se gjashtë (6) muaj para skadimit të afatit të licencës.

Neni 33

Kufizimet e disa llojeve të licencave

Për shpërndarjen e njëres prej formave të energjisë, energjisë elektrike, energjisë termike ose të gazit natyror, mund të ekzistojnë, një ose më shumë territore të licencuara.

Neni 34

Procedura e lëshimit të licencës

1. Procedura për marrjen e licencës fillon me dorëzimin e kërkesës me shkrim në Rregullator, të shoqëruar me gjithë dokumentacionin përkatës, në pajtim me rregullat mbi licencimin, të specifikuara në nenin 38 të këtij ligji.
2. Brenda gjashtëdhjetë (60) ditëve kalendarike nga parashtrimi i aplikacionit të kompletuar, Rregullator duhet të lëshojë licencën, apo të refuzojë lëshimin e licencës me arsyetim, dhe vendimet e tilla bëhen publike në faqen zyrtare e Rregullatorit.
3. Në rastet e refuzimit të licencës sipas paragrafit 2 të këtij neni, parashtruesi i kërkesës nuk mund të parashtrtojë kërkesë të re para gjashtëdhjetë (60) ditëve kalendarike, ose nëse është e aplikueshme, nga data e hyrjes në fuqi të Vendimit të gjykatës.

Neni 35

Refuzimi i dhënies së licencës

1. Rregullatori refuzon dhënien e licencës kur:
 - 1.1 ndërmarrja për energji nuk i përmbush kërkesat, kushtet apo kriteret si dhe rregullat e tjera të përcaktuara në pajtim me këtë ligj;
 - 1.2 një ndërmarrje e energjisë është përzgjedhur për të kryer aktivitetin për të cilin lëshohet vetëm një licencë.
2. Ndërmarrja e energjisë, e cila ka licencë për transmetimin e energjisë elektrike dhe gazit natyror, përfshirë Operatorin e Sistemit të Transmetimit nuk mund të marrë licencë për prodhimin apo furnizimin e energjisë elektrike, apo për prodhimin e energjisë termike.
3. Ndërmarrja për energji e cila ka licencë për Operator të Sistemit të Bartjes së gazit natyror, nuk mund të marrë licencë për prodhim, apo furnizim të gazit natyror.
4. Ndërmarrja e energjisë e cila ka licencë për furnizimin të garantuar të energjisë elektrike nuk mund të aplikojë apo të bartë licencë për prodhim apo operim të sistemit të transmetimit të energjisë elektrike.
5. Paragrafi 4 i këtij neni nuk e parandalon bartësin e një licence për furnizim të garantuar që të aplikojë ose bartë një licencë për njërën ose të dyja veprimtaritë në vijim:
 - 5.1. furnizimin e energjisë elektrike, me kusht që llogaritë përkatëse të jenë të shturura;
 - 5.2 një ndërmarrje për energji e cila ka licencë për Operator të Sistemit të Shpërndarjes së gazit natyror, nuk mund të marrë licencë edhe për aktivitete të tjera të gazit natyror të cilat i nënshtrohen licencimit sipas këtij ligji.

6. Rregullatori duhet të sigurojë që arsyet për refuzimin e dhënies së licencës të jenë objektive dhe jodiskriminuese, si dhe që t'i transmetohen aplikantit. Për arsyet e refuzimit të tillë duhet njoftuar Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë, me qëllim të informimit.

Neni 36 Ndryshimi i licencës

1. Në pajtim me rregullat dhe kriteret e licencimit të përcaktuara në nenin 38 të këtij ligji, licenca mund të ndryshohet nga Rregullatori:

1.1. me kërkesë të të licencuarit, nëse arsyet e justifikueshme për modifikim janë shfaqur pas lëshimit të licencës; dhe

1.2. me vetiniciativë të Zyrës së Rregullatorit për Energji në rrethanat e përcaktuara në rregullat e licencimit, siç janë; nevoja për të rritur konkurrencën, ndryshimet në ligjet tjera të aplikueshme, ndryshimet në obligimet e shërbimit publik, rreziku i sigurisë së furnizimit me energji, rreziku ndaj sigurisë shtetërore, apo rreziku ndaj jetës dhe shëndetit të qytetarëve, apo mbrojtja e mjedisit.

Neni 37 Ndërprerja apo pezullimi i licencës

1. Në pajtim me rregullat e përcaktuara në dispozitat e nenit 39 të këtij ligji, licenca mund të ndërpritet:

1.1 me skadimin e afatit, përfshirë zgjatjet e mundshme të afatit të saj;

1.2. me kërkesë të të licencuarit, me kusht që detyrimet e të licencuarit të merren përsipër nga i licencuari tjetër, apo që blerësit të mos humbin nga kjo ndërprerje e licencës;

1.3. me revokimin e saj nga Rregullatori në pajtim me këtë ligj.

2. Rregullatori mund të tërheqë licencën nëse:

2.1. i licencuari dështon t'i përmbushë apo shkel kushtet apo detyrimet materiale të përcaktuara me licencë, dhe nuk korrigjon dështimet e tilla brenda një afati të caktuar nga Rregullatori;

2.2. aktivitetet e të licencuarit ndërpritën si rezultat i deklarimit të paaftësisë për të paguar apo likuidimit, megjithatë, ky nënparagraf nuk zbatohet për një proces të riorganizimit i cili mbikëqyret nga gjykata nëse i licencuari vazhdon veprimtarinë e tij gjatë këtij procesi;

2.3. i licencuari ka prezantuar informacione jo të sakta që janë marrë si bazë për dhënien e licencës, si dhe që informatat e tilla kanë rëndësi të madhe për kryerjen e mirëfilltë të aktiviteteve të licencuara.

3. Një licencë mund të ndërpritet vetëm nëse Rregullatori konstaton se detyrimet e të licencuarit, përfshirë obligimet e shërbimit publik, mund të kryhen në mënyrë të kënaqshme nga një i licencuar tjetër ose kur blerësit nuk humbin nga ndërprerja e licencës.

4. Rregullatori mund ta bartë licencën që është ndërprerë, të një i licencuar tjetër, me kusht që i licencuari i ri aplikon për licencë dhe atij i miratohet ajo.

5. Rregullatori mund ta pezullojë përkohësisht licencën në rastet kur pezullimi argumentohet. Në këtë rast të licencuarit i jepet koha e arsyeshme për të korrigjuar veprimin e tij apo mosveprimin, si dhe kur i licencuari dëshmon aftësi dhe vullnet për të bërë një korrigjim të tillë.

Neni 38 **Rregullat dhe kriteret e licencimit**

1. Rregullatori harton, miraton dhe publikon rregullat që përcaktojnë kriteret e paraqitura në nenin 30 paragrafi 2 të këtij ligji, dhe përshkruajnë kushtet dhe procedurat për nxjerrjen, ndryshimin, bartjen, pezullimin apo ndërprerjen e licencës si dhe të drejtat dhe detyrimet që do të përfshihen në licencë.

2. Gjatë miratimit të rregullave të licencimit dhe lëshimit të licencave, Rregullatori merr parasysh të gjitha politikat, udhëzimet dhe rregulloret që kanë të bëjnë me prodhimin e energjisë nga burime të ripërtëritshme.

Neni 39 **Certifikimi**

1. Rregullatori, harton, miraton rregullat, kriteret dhe procedurat për certifikimin e ndërmarrjes së energjisë që i plotëson kriteret e shthurjes si Operator i Sistemit të Transmetimit.

2. Para licencimit të një ndërmarrjeje si Operator i Sistemit të Transmetimit, Rregullatori do të certifikojë ndërmarrjen e energjisë kurdo që ndërmarrja në fjalë plotëson kriteret e shthurjes dhe pavarësisë në vendimmarrje të cilat janë të përcaktuara për operatorët e sistemit të transmetimit.

3. Operatorët e sistemit të transmetimit njoftojnë Rregullatorin lidhur me çdo transaksion të planifikuar që mund të kërkojë rivlerësim të pajtueshmërisë së tyre me kriteret e shthurjes dhe pavarësinë vendimmarrëse të vendosur për operatorët e sistemit të transmetimit në Ligjin e Energjisë Elektrike ose/dhe në Ligjin për Gazin.

4. Rregullatori monitoron vazhdimisht pajtueshmërinë e operatorëve të sistemit të transmetimit me kriteret e shthurjes dhe pavarësisë vendimmarrëse të vendosura për operatorët e sistemit të transmetimit. Rregullatori do të hapë një procedurë të certifikimit për të siguruar pajtueshmëri të tillë:

4.1. pas njoftimit nga Operatori i Sistemit të Transmetimit, në pajtim me paragrafin 3 të këtij neni;

4.2. me vetëiniciativë, nëse ka informata se një ndryshim i planifikuar në të drejtat apo ndikimin mbi pronarët e sistemit të transmetimit ose operatorëve të sistemit të transmetimit mund të çojë në shkelje të kritereve të shthurjes dhe pavarësisë vendimmarrëse të vendosura për operatorët e sistemit të transmetimit, ose në rastet kur Rregullatori ka arsye të besojë se një shkelje e tillë mund të ketë ndodhur; ose

4.3. pas një kërkesë të arsyetuar nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë.

5. Rregullatori nxjerr Vendim për certifikimin e Operatorit të Sistemit të Transmetimit, brenda një periudhe prej katër (4) muajsh nga data e njoftimit nga Operatori i Sistemit të Transmetimit, apo nga data e parashtrimit të kërkesës nga Sekretariati i Komunitetit për Energji. Pas skadimit të kësaj periudhe, do të konsiderohet se certifikimi është dhënë.

6. Vendimi do të merret nga Rregullatori vetëm pas përfundimit të procedurave të përcaktuara në dispozitat e këtij neni.

7. Rregullatori njofton Sekretariatit e Komunitetit për Energji lidhur me vendimet eksplicite apo të nënkuptuara për certifikimin e Operatorit të Sistemit të Transmetimit, si dhe me informatat relevante në lidhje me Vendimin.

8. Brenda dy (2) muajve pas pranimit të një opinioni nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë, Rregullatori miraton Vendimin e saj përfundimtar lidhur me certifikimin e Operatorit të Sistemit të Transmetimit, duke marrë në konsideratë atë opinion. Vendimi i Zyrës së Rregullatorit të Energjisë dhe opinioni i Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë publikohen së bashku.

9. Nëse Vendimi përfundimtar i Rregullatorit ndryshon nga opinioni i Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë, Rregullatori siguron dhe publikon së bashku me këtë Vendim të tillë arsyetimin e Vendimit me ndryshime, dhe informon Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë përkitazi me të.

10. Sekretariati i Komunitetit për Energji dhe Rregullatori mund të kërkojnë nga operatori i sistemit të transmetimit dhe ndërmarrjet që kryejnë funksione të furnizimit, çfarëdo informate relevante për kryerjen e detyrave sipas këtij neni.

11. Rregullatori dhe Sekretariati i Komunitetit të Energjisë ruajnë konfidencialitetin e informatave të ndjeshme afariste.

Neni 40

Certifikimi në lidhje me vendet e treta

1. Aty ku certifikimi kërkohet nga një pronar apo Operator i Sistemit të Transmetimit, i cili kontrollohet nga një apo më shumë persona nga një vend apo disa vende të treta, Rregullatori njofton Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë. Rregullatori, po ashtu njofton Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë pa vonesë, mbi rrethanat që do të mund të çonin në gjendjen që personi apo personat nga vendi apo vendet e treta të fitonin kontrollin mbi një sistem të transmetimit, apo një Operator të Sistemit të Transmetimit.

2. Operatori i Sistemit të Transmetimit do ta njoftojë Rregullatorit mbi të gjitha rrethanat që do të mund të çonin në gjendjen që personi apo personat nga vendi apo vendet e treta të fitonin kontrollin mbi një sistem të transmetimit apo një operator të sistemit të transmetimit.

3. Procedura e certifikimit në raport me vendet e treta do të zbatohet sipas kërkesave të nenit 39 të këtij ligji, duke marrë parasysh kërkesat specifike të përcaktuara në këtë nen.

4. Rregullatori miraton një projektvendim mbi certifikimin e Operatorit të Sistemit të Transmetimit brenda katër (4) muajsh nga data e njoftimit të dhënë nga operatori i sistemit të transmetimit. Rregullatori refuzon certifikimin e tillë nëse:

4.1. subjekti në fjalë nuk i ka plotësuar kërkesat në përputhje me këtë Ligj, me nenin 15. të Ligjit të Gazit dhe me nenin 11. të Ligjit të Energjisë Elektrike;

4.2. dhënia e certifikimit vë në rrezik sigurinë e furnizimit të energjisë në Kosovë dhe të Komunitetit të Energjisë. Në shqyrtim të kësaj çështjeje, Rregullatori do të marrë në konsideratë:

4.2.1. të drejtat dhe obligimet e Komunitetit të Energjisë kundrejt një shteti të tretë sipas së drejtës ndërkombëtare, duke përfshirë të gjitha marrëveshjet që Komuniteti mund t'i ketë lidhur me një apo më shumë shtete të treta, e të cilat trajtojnë çështje që ndërlidhen me sigurinë e furnizimit të energjisë;

4.2.2. të drejtat dhe obligimet e Republikës së Kosovës lidhur me shtetet e treta e që rrjedhin nga marrëveshjet që janë lidhur me to, përderisa të njëjtat të jenë në pajtim me të drejtën e Komunitetit të Energjisë;

4.2.3. të drejtat dhe detyrimet që rrjedhin nga asociacionet apo marrëveshjet tregtare ndërmjet Kosovës dhe Bashkimit Evropian; dhe

4.2.4. fakte dhe rrethana të tjera specifike të rastit dhe të shtetit të tretë në fjalë.

5. Rregullatori do ta informojë Sekretariatit e Komunitetit për Energi mbi Vendimin e vet dhe do t'i ofrojë të gjitha informatat relevante që ndërlidhen me Vendimin. Sekretariati i Komunitetit të Energjisë do ta shqyrtojë kërkesën menjëherë pas pranimit të saj. Brenda dy (2) muajsh pas pranimit të kërkesës, ai do t'ia dërgojë opinionin e vet Rregullatorit. Gjatë dhënies së opinionit, Sekretariati i Komunitetit të Energjisë mund të kërkojë qëndrimet e Rregullatorit, Republikës së Kosovës dhe palët tjera të interesuara. Në rast se Sekretariati i Komunitetit të Energjisë kërkon një gjë të tillë, periudha dy (2) mujore do të zgjatet edhe për

dy (2) muaj tjerë. Në mungesë të një opinioni nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë do të konsiderohet se Sekretariati i Komunitetit të Energjisë nuk e ka kundërshtuar vendimin e Rregullatorit.

6. Kur vlerësohet nëse kontrolli nga një apo disa persona nga vendi apo vendet e treta mund ta rrezikojë sigurinë e furnizimit të Kosovës me energji, Sekretariati i Komunitetit të Energjisë duhet të marrë parasysh:

6.1. faktet specifike të rastit dhe vendit apo vendeve të treta në fjalë; si dhe

6.2. të drejtat dhe obligimet e Kosovës në lidhje me atë apo ato vende të treta që dalin sipas të drejtës ndërkombëtare, duke përfshirë marrëveshjet e nënshkruara me një apo më shumë vende të treta në të cilat Republika e Kosovës është palë nënshkruese, si dhe që merret me çështjet e sigurisë së furnizimit.

7. Brenda një periudhe prej dy (2) muajsh pas skadimit të periudhës të cilës i referohet në paragrafin 4 të këtij neni Rregullatori merr Vendimin e vet përfundimtar mbi certifikimin. Gjatë miratimit të vendimit të vet përfundimtar, Rregullatori do të merr parasysh për aq sa është e mundur opinionin e Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë. Rregullatori ka të drejtë të refuzojë certifikimin nëse dhënia e certifikimit vë në rrezik sigurinë e furnizimit në Kosovë ose në ndonjë Palë tjetër të Komunitetit të Energjisë, ose kërcënon interesat e sigurisë publike të Kosovës.

8. Vendimi përfundimtar i Rregullatorit dhe opinioni i Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë do të publikohen bashkërisht. Në rast kur Vendimi përfundimtar dallon nga opinioni i Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë, Rregullatori do të ofrojë përkrah Vendimit në fjalë arsyetimin për marrjen e tij.

Neni 41

Sistemet e mbyllura të shpërndarjes

1. Rregullatori miraton rregullat për kryerjen e veprimtarisë së shpërndarjes brenda një sistemi të mbyllur, duke pasur në konsideratë se ky sistem vepron si i izoluar brenda një lokaliteti të kufizuar gjeografik në të cilin zhvillohen aktivitete industriale apo afariste ekonomike duke përjashtuar konsumatorët shtëpiakë.

2. Rregullatori mund ta lirojë Operatorin e Sistemit të Mbyllur të Shpërndarjes nga:

2.1. detyrimi për të blerë energjinë që e përdor për të mbuluar humbjet e energjisë elektrike dhe kapacitetin rezervë në sistemin e vet në bazë të procedurave transparente, jodiskriminuese dhe të bazuara në treg;

2.2. detyrimi që çmimet, përkatësisht kompensimet ose metodologjitë në të cilat mbështetet llogaritja e tyre, të jenë aprovuar para hyrjes në fuqi nga Rregullatori.

3. Nëse zbatohet lirimi nga detyrimet siç parashihet në paragrafin 2 të këtij neni, çmimet ekzistuese, përkatësisht kompensimet ose metodologjia mbi të cilën janë bazuar llogaritjet, mund të revidohen dhe të përshtaten me metodologjinë dhe çmimet e miratuara nga Rregullatori pas një kërkesë të shfrytëzuesit të atij rrjeti.

4. Rregullatori miraton rregullat për kryerjen e veprimtarisë së shpërndarjes brenda një sistemi të mbyllur të energjisë sipas dispozitave të Ligjit për Energji Elektrike.

KAPITULLI VIII

SIGURIA E FURNIZIMIT, SI DHE NDËRTIMI I KAPACITETEVE TË REJA GJENERUESE, SISTEMEVE TË GAZIT, LINJAVE DIREKTE DHE GAZSJELLËSVE

Neni 42

Monitorimi i sigurisë së furnizimit

1. Rregullatori është përgjegjëse për të monitoruar dhe ndërmarrë veprimet e specifikuar në këtë ligj për promovimin dhe përmirësimin e sigurisë afatshkurtër dhe afatgjatë të furnizimit me energji .

2. Ky monitorim nga Rregullatori përfshin:

2.1. balancin mes furnizimit dhe kërkesës të sektorit të energjisë, duke përfshirë balancin e projektuar të furnizimit dhe kërkesës për periudhën e ardhshme pesë (5) vjeçare;

2.2. nivelin e kërkesës së ardhshme si dhe kapacitetet e pritura shtesë të parashikuara të gjenerimit dhe transmetimit që janë në planifikim apo në ndërtim e sipër gjatë periudhës pesë (5) vjeçare, duke përfshirë çdo kapacitet të interkoneksionit ndërkufitar;

2.3. bilancet e energjisë, sipas Ligjit për Energji;

2.4. parashikimin e sigurimit të energjisë, si dhe furnizimit me energji elektrike për periudhën ndërmjet pesë (5) dhe pesëmbëdhjetë (15) viteve nga koha e monitorimit;

2.5. synimet e investimeve, për pesë (5) vitet e ardhshme apo për më shumë vite kalendarike, në operatorët e sistemit të transmetimit dhe palët tjera për të cilat janë në dijeni, përkitazi me ofrimin e kapacitetit ndërkufitar të interkoneksionit;

2.6. nivelet e arritura dhe të pritura të sigurisë së operimit të sistemit;

2.7. cilësinë dhe nivelin e mirëmbajtjes së sistemeve; si dhe

2.8. masat për të mbuluar kërkesën e pikut dhe për t'u ballafaquar me mungesat apo dështimet e një apo më shumë furnizuesve.

3. Rregullatori përgatit dhe publikon çdo dy (2) vjet, më së voni deri më 31 Korrik, një raport që paraqet gjetjet që dalin nga monitorimi i sigurisë së furnizimit, si dhe hollësitë mbi masat e marra apo të parashikuara për trajtimin e këtyre çështjeve. Ky raport i dërgohet për njoftim Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë.

Neni 43

Procedura e Autorizimit për ndërtimin e kapaciteteve të reja

1. Ndërtimi i kapaciteteve të reja gjeneruese, sistemeve të reja për bartjen dhe shpërndarjen e gazit natyror, përfshirë interkonektorët, si dhe linjat direkte elektrike dhe gazsjellësit direkt për bartjen e gazit natyror do të bëhet në pajtim me procedurat e autorizimit sipas këtij ligji, përveç në rastet kur paragrafit 1 i nenit 44 të këtij ligji shprehimisht lejon përdorimin e procedurës së tenderimit.
2. Procedura e autorizimit për ndërtimin e stabilimenteve të parashikuara me paragrafin 1. të këtij neni do të ndërmerret nga Rregullatori, në përputhje me kritere objektive, transparente dhe jodiskriminuese. Kriteret për lëshimin e autorizimeve të tilla do të jenë në përputhje me kriteret e përcaktuara në lidhje me licencimin sipas nenit 30 të këtij ligji.
3. Operatori i Sistemit të Transmetimit do t'iu sigurojë investuesve në kapacitete të reja të transmetimit të gjitha informatat e nevojshme për të realizuar investimet, që do të lidhin asetet e reja në sistemin e transmetimit dhe në përgjithësi do të angazhohen për ta lehtësuar implementimin e projektit investiv.
4. Rregullatori përcakton procedurat të veçanta për autorizimin e ndërtimit të gjeneratorëve të vegjël të decentralizuar dhe/apo të lidhur në shpërndarje. Procedurat e tilla kanë të bëjnë me kapacitete të reja të masave të efijencës së energjisë/menaxhimi nga ana e kërkesës, duke marrë parasysh madhësinë e tyre të kufizuar dhe ndikimin e mundshëm mjedisor. Procedurat dhe kriteret e kësaj do të bëhen publike.
5. Nëse refuzohet kërkesa për autorizim, Rregullatori do të informojë me shkrim paraqitësin e kërkesës. Arsyet duhet të jenë objektive, jodiskriminuese, të argumentuara si dhe të vërtetueshme. Për refuzimet dhe arsyet njoftohet Sekretariati i Komunitetit të Energjisë me qëllim të informimit.

Neni 44

Procedura e Tenderimit për Ndërtimin e Kapaciteteve të Reja

1. Qeveria mund të autorizojë fillimin e procedurës së tenderimit për ndërtimin e kapaciteteve të reja gjeneruese, nëse Rregullatori nxjerr Vendim me shkrim me të cilin përcaktohet se procedura e autorizimit sipas nenit 43 të këtij ligji nuk ka rezultuar suksesshëm:
 - 1.1. në ndërtimin e kapaciteteve të mjaftueshme gjeneruese të energjisë elektrike për të garantuar sigurinë e furnizimit ose për arritjen e caqeve mjedisore; ose
 - 1.2. me përmbushjen e caqeve të energjisë nga burimet e ripërtëritshme dhe/apo sigurimin e efijencës adekuate.
2. Çdo Vendim i Rregullatorit sipas paragrafit 1 të këtij neni do të jetë në përputhje me detyrimet e Kosovës sipas Traktatit të Komunitetit të Energjisë.

3. Procedura e tenderimit e autorizuar nga Qeveria sipas paragrafit 1 të këtij neni do të ushtrohet nga Komisioni Drejtues Ndërmarrës i Partneritetit Publiko Privat sipas Ligjit për Partneritetet Publiko Private. Rregullatori do të shërbejë si anëtar sipas detyrës zyrtare gjatë ushtrimit të procedurës së tenderimit.

4. Të gjitha procedurat e tenderimit do të projektohen në bazë të kriterëve objektive, transparente dhe jodiskriminuese dhe do të ushtrohen në përputhje të plotë me dispozitat e aplikueshme të Ligjit për Partneritet Publiko Privat.

KAPITULLI IX RREGULLIMI I TARIFAVE

Neni 45

Reflektimi i kostos në tarifat e furnizimit

1. Në përcaktimin e tarifave të cilat do të mblidhen nga konsumatorët fundor për furnizimin e energjisë, ndërmarrja e energjisë do të sigurojë që çmimet të cilat ngarkohen nga ajo në cilëndo kohë dhe për cilindo konsumator fundor për furnizimin e energjisë të jenë të njëjta me çmimet të cilat janë ngarkuar nga ajo ndërmarrje e energjisë në të njëjtën kohë për konsumatorët e tjerë fundor për furnizimin e krahasueshëm me energji, pavarësisht se ku ndodhen apo banojnë këta konsumatorë fundor. Këto tarifa do të reflektojnë plotësisht koston e furnizimit të energjisë elektrike për konsumatorin fundor nga ndërmarrja përkatëse e energjisë. Për qëllime të këtij paragrafi, furnizimi i energjisë konsiderohet i krahasueshëm nëse:

1.1. është me kërkesa të kapacitetit të njëjta ose të ngjashme; dhe

1.2. është në përputhje me karakteristikat e njëjta ose të ngjashme të kërkesës.

2. Në rastet kur historikisht ka pasur çrregullime të çmimit, duke përfshirë subvencionimin e tërthortë ndërmjet konsumatorëve të ndryshëm ose kategorive të konsumatorëve, Rregullatori, gjatë rregullimit të tarifave për furnizimin e energjisë do të kërkojë që tarifat të ribalancohen në mënyrë graduale duke filluar nga hyrja në fuqi e këtij ligji, me qëllim të zbutjes së ndikimit të rritjes së çmimit me qëllim të reflektimit të koston për cilindo konsumator ose kategori të konsumatorëve.

Neni 46

Tarifat e furnizimit

1. Tarifat në sektorin e energjisë përfshijnë por nuk kufizohen në:

1.1. tarifat e veçanta për shfrytëzimin e sistemit të transmetimit dhe për shfrytëzimin e sistemit të shpërndarjes, si dhe për lidhjen në këto sisteme;

1.2. tarifat e veçanta për furnizimin me energji, parashikohen si subjekt i rregullimit sipas Ligjit për Energjinë Elektrike, Ligjit për Energjinë Termike dhe Ligjit për Gazin Natyror;

1.3. Rregullatori është po ashtu përgjegjëse për monitorimin, dhe sipas nevojës, miratimin dhe sigurimin e pajtueshmërisë me procedura dhe rregullime të menaxhimit të kongjestionit për ngarkesat dhe kompensimet përkitazi me këmbimet ndërkufitare të energjisë elektrike që përcaktohen në Ligjin për Energjinë Elektrike.

Neni 47 **Metodologjia e tarifave**

1. Përcaktimi i tarifave të rregulluara për furnizimin me energji do të bëhet sipas metodologjive të tarifave të cilat hartohen dhe miratohen nga Rregullatori.

2. Si pjesë e procesit të përgatitjes së tarifave dhe metodologjive të tarifave, Rregullatori bën konsultime në pajtim me nenin 28 të këtij ligji. Rregullatori publikon menjëherë përcaktimin e saj mbi tarifatat apo metodologjitë e tarifave.

3. Përveç parimit të reflektimit të kostos të përcaktuar në nenin 45 të këtij ligji, çdo metodologji e tarifave duhet të jetë e bazuar në parimet si vijojnë:

3.1. tarifatat të jenë të arsyeshme, jodiskriminuese, të bazuara në kritere objektive, përfshirë ato të përcaktuara në nenin 15 paragrafin 5 të këtij ligji si dhe të vendosura në mënyrë transparente;

3.2. tarifatat të jenë të bazuara kryesisht në shpenzimet e arsyetuara e të vlerësuara me kujdes përfshirë këtu kthimin e arsyeshëm të investimit;

3.3. tarifatat përkitazi me sistemet e transmetimit dhe shpërndarjes janë adekuate në mënyrë që të mundësojnë investimet e domosdoshme në sistemet që do të kryhen ashtu që t'i lejojnë këto investime që të sigurojnë zbatueshmërinë e sistemeve.

3.4. Rregullatori ka mundësi të caktojë tarifatat me bazë performance, që do të thotë tarifatat që përfshijnë nxitjen dhe përmirësimin e shërbimeve, duke përfshirë faktorët e prodhimit të cilët inkurajojnë ndërmarrjen e energjisë të rregulluar të përmirësojë efikasitetin me kohë, apo dënimet për dështim në arritjen e standardeve të përcaktuara të performancës;

3.5. asnjë tarifë nuk do të përcaktohet nën koston reale të ofrimit të shërbimit, përfshirë edhe një normë të arsyeshme të fitimit;

3.6. tarifatat duhet të marrin parasysh mbrojtjen mjedisore, me kusht që ato dhe mekanizmat e tillë të çmimeve të trajtohen në mënyrë jodiskriminuese dhe transparente;

3.7. tarifatat për grupet të veçanta të konsumatorëve duhet të jenë në përputhshmëri me shpenzimet e furnizimit me energji elektrike, gaz natyror dhe energji termike të konsumatorëve;

3.8. nuk lejohen ndërsbvencionime të tërthorta mes dy apo më shumë aktiviteteve të licencuara;

3.9. tarifat e shkyçjes, tarifat e balancimit të ngarkesës dhe mekanizmat e tjerë për përmirësimin e eficiencës së energjisë dhe menaxhimi i kërkesës do të inkurajohet, duke përfshirë shqyrtimin e zhvillimit të burimeve të ripërtëritshme të energjisë.

3.10. janë të lejuara tarifat sezonale dhe ato të intervaleve kohore ditore me tarifa që rregullohen në bazë të kostos së shërbimeve në kohën e periudhave të pikut dhe kohës jashtë pikut;

3.11. tarifat për lidhje mund të vendosen për lidhje të reja në rrjet apo për rritjen substanciale të kapacitetit të një lidhjeje ekzistuese.

4. Ndërmarrjet e energjisë që i nënshtrohen tarifave të rregulluara për furnizimin e energjisë hartojnë propozimet e tyre për ato tarifa në bazë të metodologjisë së miratuar nga Rregullatori, në përputhje me parimet e përcaktuara në këtë nen, si dhe i'a dorëzojnë propozimet e tyre Rregullatorit për shqyrtim dhe miratim.

Neni 48 **Miratimi i tarifave**

1. Rregullatori miraton tarifat për shërbimet e rregulluara të energjisë bazuar në metodologjitë e tarifave për tarifat e rregulluara dhe në propozimet për rishikimin e tarifave të dorëzuara nga ndërmarrjet e energjisë. Vendimet e marra për këto propozime publikohen.

2. Asnjë ndërmarrje e licencuar e energjisë nuk mund të zbatojë apo modifikojë ndonjë tarifë të rregulluar apo metodologji tarifash para miratimit nga Rregullatori në pajtim me këtë ligj.

3. Gjatë miratimit apo caktimit të tarifave, Rregullatori do të sigurojë që të licencuarve t'iu mundësohet kthimi i të gjitha kostove të arsyeshme, duke përfshirë:

3.1. koston e mirëmbajtjes dhe rezervave të lëndëve djegëse, pagat dhe mëditjet;

3.2. koston e blerjes dhe furnizimit të lignitit;

3.3. kostot e niveleve të arsyeshme të humbjeve të energjisë në sistemet e transmetimit dhe shpërndarjes;

3.4. koston e menaxhimit, operimit, mirëmbajtjes, zëvendësimit dhe ndërtimit të stabilimenteve për energji, shpenzimet e mbylljes së stabilimenteve për energji dhe stabilimenteve për deponimin e rezervave të lëndëve djegëse;

3.5. koston e mirëmbajtjes të kapaciteteve rezervë dhe rregulluese të nevojshme për të siguruar furnizim të qëndrueshëm për konsumatorët;

3.6. koston normale të zhvleftësimit mbi të gjitha asetet e përfshira në Bazën e Aseteve të Rregulluara, dhe "Baza e Aseteve të Rregulluara" nënkupton të gjitha asetet e përdorura dhe të dobishme në ofrimin e shërbimeve nga subjekti i rregulluar, përveç asetëve plotësisht të zhvleftësuar;

3.7. koston e detyrimeve të shërbimeve publike dhe detyrimeve tjera të të licencuarit të përcaktuara nga Rregullatori në pajtim me Ligjin për Energji, Ligjin për Energjinë Elektrike apo Ligjin për Gazin Natyror;

3.8. kostot tjera të arsyeshme të ndryshueshme, fikse dhe kapitale, duke përfshirë koston e huazimit, financimit dhe kapitalit punues dhe borxhet e këqija.

4. Procedurat për shqyrtimin, miratimin dhe vendosjen e tarifave hartohen dhe publikohen nga Rregullatori.

5. Nëse Rregullatori e konsideron të nevojshme në rastin e një të licencuari përgjegjës për transmetim dhe shpërndarje, ajo mund të kërkojë nga i licencuari që t'i modifikojë kushtet dhe afatet përkatëse në përputhje me metodologjinë e zhvilluar.

Neni 49

Ankesat në lidhje me tarifat dhe metodologjitë e tarifave

Palët e pakënaqura me Vendimin e Zyrës së Rregullatorit për Energji në lidhje me tarifat e rregulluara dhe metodologjinë e tarifave mund të iniciojnë konflikt administrativ pranë gjykatës kompetente brenda tridhjetë (30) ditësh pas pranimit të Vendimit. Padia nuk e ndal ekzekutimin e vendimit.

Neni 50

Subvencionimi i konsumatorëve të cenueshëm

1. Kur përcaktohet nevoja për të ofruar përkrahje financiare për konsumatorë në nevojë, Qeveria do ta zbatojë atë përkrahje në mënyrë të përpiktë dhe transparente, duke u bazuar në Ligjin për Energji Elektrike dhe në Ligjin për Gazin Natyror, ashtu që të ketë më së paku gjasa që ta pengojë konkurrencën në furnizim me energji.

2. Të gjitha subvencionet për sektorin e energjisë u nënshtrohen dispozitave të legjislacionit të aplikueshëm për ndihmën shtetërore dhe procedurave të monitorimit të përcaktuara në atë legjislacion.

3. Qeveria, përmes programit të vet të përgjithshëm për kategoritë sociale të shoqërisë adreson çështjen e kategorive sociale të konsumatorëve të energjisë. Ky program duhet të zbatohet nga Ministria përgjegjëse për Mirëqenie Sociale.

KAPITULLI X OBLIGIMET E SHËRBIMIT PUBLIK

Neni 51

Ngarkimi i obligimit të shërbimit publik

1. Rregullatori mund të ngarkojë obligime të shërbimit publik mbi secilën ndërmarrje të energjisë, në pajtim me Ligjin për Energjinë Elektrike dhe Ligjin për Gazin Natyror, me anë të vendimeve që Rregullatori gjithashtu të sigurojë aranzhime që sigurojnë që:

1.1. obligimet e shërbimit publik të zbatohen në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese si dhe të mos pengojnë hapjen e tregjeve të energjisë, siç parashikohet me këtë ligj dhe ligjet tjera në fuqi;

1.2. ndërmarrjet e energjisë mbi të cilat imponohen obligimet të jenë në gjendje të kompensojnë shpenzimet shtesë të shkaktuara nga obligimet e imponuara të shërbimit publik.

1.3. të bëjë vlerësimin e rregullt të efekteve të mundshme të obligimeve të shërbimit publik mbi konkurrencën vendore dhe ndërkombëtare në tregjet e energjisë, si dhe të konsiderojë nëse këto obligime duhet rishqyrtuar apo jo.

2. Obligimet e shërbimit publik siç janë përcaktuar në licencë do të jenë të definuara qartë, proporcionale, transparente, jodiskriminuese, si dhe të verifikueshme. Obligimet do të ndërlidhen me sigurinë, rregullsinë, cilësinë dhe çmimin e furnizimit ose me mbrojtjen e mjedisit.

3. Çdo vendim që imponon obligime të shërbimeve publike duhet të publikohet dhe dorëzohet tek Sekretariati i Komunitetit të Energjisë.

Neni 52

Ndërrimi i furnizuesit

1. Rregullatori, sipas Ligjit për Energji Elektrike, përcakton rregullat për procedurat e ndërrimit të furnizuesit të energjisë elektrike nga konsumatori fundor, shtëpiak ose joshtëpiak.

2. Rregullatori cakton furnizuesin e garantuar, në përputhje me Ligjin për Energji Elektrike.

KAPITULLI XI BANKROTIMI I TË LICENCUARVE

Neni 53 Procedura në rast bankrotimi

1. Në rastin e likuidimit apo bankrotimit të një të licencuari, Rregullatori ka kompetencë ta revokojë licencën dhe t'ia transferojë detyrimet e këtij të licencuari të një i licencuar tjetër i cili pajtohet të marrë përsipër detyrimet apo ta detyrojë të kryejë këto obligime, sipas dispozitave të licencës, megjithatë, ky nen nuk zbatohet për një proces të riorganizimit i cili mbikëqyret nga gjykata nëse i licencuari vazhdon veprimtarinë e tij gjatë këtij procesi.
2. Në rast se asnjë nga të licencuarit ekzistues nuk është në gjendje apo nuk do që të marrë përsipër detyrimet e të licencuarit të bankrotuar apo të likuiduar, Rregullatori bën të gjitha përpjekjet për të siguruar transferimin e atyre asetëve që janë të domosdoshme për vazhdimin e aktivitetit të licencuar tek i licencuari i ri.
3. Rregullatori mund të përfshijë në licencën e cilësdo ndërmarrje të energjisë që i nënshtrohet obligimeve të shërbimit publik një obligim që i kërkon të licencuarit të marrë përsipër detyrimet e furnizimit të konsumatorëve të një të licencuari të bankrotuar apo të likuiduar për një periudhë të caktuar kohore, ose me kushtet dhe kriteret e njëjta për furnizim, ose të ndryshuara, si dhe me kusht që ndërmarrja e energjisë të cilës i janë vënë obligimet është në gjendje të rikthejë kostot shtesë të imponuara nga obligimet.

KAPITULLI XII MBIKËQYRJA

Neni 54 Kompetencat për mbikëqyrje nga Rregullatori

1. Rregullatori në mes tjerash ushtron mbikëqyrje për:
 - 1.1. pajtueshmërinë me kushtet e licencës;
 - 1.2. zbatimin e tarifave të rregulluara dhe metodologjive tarifore;
 - 1.3. zbatimi i këtij ligji, Ligjin për Energjinë, Ligjin për Energjinë Elektrike, Ligji për Energjinë Termike dhe Ligjin për Gazin Natyror;
 - 1.4. zbatimin e rregullave, akteve, individuale dhe vendimeve të lëshuara nga ajo për të licencuarit.

Neni 55 **Procedura e mbikëqyrjes**

1. Gjatë ushtrimit të detyrave mbikëqyrëse, Rregullatori:

1.1. miraton vendime;

1.2. kryen inspektive nëpërmjet personave të autorizuar nga ajo;

1.3. njofton autoritetet publike apo organet e pavarura mbi masat që duhen ndërmarrë brenda fushëveprimit të kompetencave të tyre;

1.4. suspendon, modifikon apo revokon licencën kur kjo është e nevojshme për të trajtuar shkeljen e kushteve të licencës;

1.5. imponon masa të detyrueshme administrative dhe gjopa administrative, të parapara me këtë ligj apo ndonjë ligj tjetër që rregullon sektorin e energjisë në Kosovë.

Neni 56 **Hetimi**

1. Rregullatori, pas pranimit të një ankese apo edhe me vetiniciativë, do të hulumtojë nëse një i licencuar, punëtorët apo përfaqësuesit e tij kanë bërë shkelje si në vijim:

1.1. të afatit apo kushteve të licencës; dhe

1.2. aktit, vendimit apo udhëzimit të nxjerrë nga Rregullatori.

2. Në rast se pas kryerjes së hetimeve sipas paragrafit 1 të këtij neni, Rregullatori gjen një shkelje të cilësdo dispozitë, ka kompetenca që të:

2.1. ndalojë të licencuarin nga përsëritja apo vazhdimi i veprimit të paligjshëm, apo nëse veprimi është ndaluar, të lëshojë një Vendim që kërkon marrjen e një mase të caktuar apo sanimi;

2.2. përcaktojë gjobë administrative për personat përgjegjës për shkelje.

3. Rregullatori duhet t'i argumentojë të gjitha vendimet e nxjerra në pajtim me këtë nen.

KAPITULLI XIII DISPOZITAT NDËSHKIMORE

Neni 57 Gjobat

1. Rregullatori harton dhe miraton rregullat në lidhje me gjobat dhe dënimet tjera që mund të vendosen sipas kushteve të përcaktuara me këtë ligj. Rregullat e tilla publikohen para se të ndërmerret ndonjë veprim për të vendosur dispozita ndëshkimore apo gjoba.

2. Gjoba caktohet për secilin person që bën shkelje si në vijim:

2.1. punëson persona që nuk kanë kualifikimet e kërkuara nga ky ligj;

2.2. nuk arrin të përmbushë detyrat e tij/saj sipas këtij ligji;

2.3. nuk jep informata të kërkuara sipas nenit 12 të këtij ligji;

2.4. zbulon informata konfidenciale në mënyrë të papranueshme;

2.5. nuk jep ndihmën e kërkuar sipas nenit 13 të këtij ligji;

2.6. nuk vepron në pajtim me masat e imponuara sipas nenit 16 të këtij ligji për të parandaluar keqpërdorimin me pozitën dominuese;

2.7. merret me aktivitete energjetike për të cilat nevojitet licenca pa pasur licencë;

2.8. nuk arrin të përmbushë kushtet apo afatet e licencës;

2.9. ndërton stabilimente sipas Kapitulli VIII pa marrë autorizimin;

2.10. vendos tarifa që janë subjekt rregullimi, pa miratimin e Rregullatorit;

2.11. mban llogaritë në mënyrë që nuk është në përputhje me kërkesat e legjislacionit përkatës;

2.12. refuzimi i lidhjes së kontratave për furnizimin e energjisë, për të siguruar qasje në sisteme pa arsyetim të qëndrueshëm;

2.13. lidhet në rrjet pa respektuar kushtet përkatëse;

2.14. vepron në kundërshtim me këtë ligj, me Ligjin për Energjinë Elektrike, me Ligjin për Energjinë, rregullat e përcaktuara në pajtim me këto ligje, apo standardet ose kodet përkatëse teknike.

3. Kur kemi të bëjmë me ndërmarrje të energjisë, dënimet e cekura në paragrafin 2 të këtij neni nuk mund të tejkalojnë shumën e 10 % të të ardhurave që ndërmarrja e energjisë ka akumuluar gjatë vitit paraprak fiskal.

4. Në rastet kur dënimi i cekur në paragrafin 2 të këtij neni i shqiptohet një individ, nuk mund të tejkalojë 300% e rrogës mujore të individit.
5. Në rastet e shkeljes të përsëritur të ligjit, dënimi i shqiptuar duhet të jetë tre (3) herë më i madh se ai i cekur në paragrafin 3 dhe 4 të këtij neni.
6. Gjatë shqiptimit të dënimit sipas këtij neni, Rregullatori duhet të marrë parasysh shkallën e dëmit që i është bërë shoqërisë, sjellja paraprake e personit dhe gjendja financiare e personit.
7. Gjatë shqiptimit të një dënimi sipas këtij neni, Rregullatori duhet të njoftojë personat për shkeljet e bëra dhe t'iu japë mundësi dhe kohë që të përgjigjen me shkrim, brenda katërmëdhjetë (14) ditësh nga njoftimi.
8. Në rast mos pagesës të dënimit të shqiptuar nga Rregullatori, Rregullatori me padi inicion procedurën gjyqësore në gjykatën kompetente.
9. Të gjitha të hyrat që rrjedhin nga zbatimi i këtij neni derdhën në Buxhetin e Republikës së Kosovës .

KAPITULI XIV DISPOZIT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 58 Dispozitat kalimtare

1. Nëntë (9) muaj pas hyrjes në fuqi të këtij ligji të gjitha aktet nënligjore, vendimet, rregullat dhe dokumentet tjera të miratuara apo të shpallura sipas Ligjit Nr. 03/L-185 për Rregullatorin e Energjisë, duhet të harmonizohen me këtë ligj.
2. Rregullatori, brenda nëntë (9) muajsh pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, nxjerr rregullat, kodet, procedurat dhe aktet nënligjore të nevojshme për zbatimin e këtij ligji.

Neni 59 Dispozita shfuqizuese

Me hyrjen në fuqi të këtij Ligji shfuqizohet Ligji Nr. 03/L-185 për Rregullatorin e Energjisë.

Neni 60
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë pas publikimit të tij në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Ligji Nr. 05/L-084
17 qershor 2016

Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës

Kadri VESELI